גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נִפְלָאוֹת מִתּוֹרָתֶךָ

נִפְלָאוֹת

שיעורי תורה והתוועדויות חסידיות
מהרב יצחק גינזבורג שליט"א

כשאדם רוצה לדעת לאן הוא הולך, לקבל החלטה
מהי השליחות שלו — עליו לחשוב דבר ראשון "מה חסר לי בחיים?",
להכיר בחוסר השלמות שלי.
השאלה הבאה היא "מה אני רוצה באמת?".
ולבסוף עליו לחזור לשאלה "מה חסר?" — "מה חסר לעם ישראל?",
מתוך התקוה שאולי בע"ה אוכל קצת למלא את החסרון של הכלל.

[מתוך השיעור 'מה השליחות שלי?']

אמן תשפ"ה

הגליון מוקדש לזכות הת' **מעין ישראל** שי' **בלובנד** לרגל הכנסו בעול תורה ומצוות – **יט אייר** תשפ"ה.
שיגדל להיות **ח**סיד **יר**"ש ו**ל**מדן

354 | שנה שביעית

אמר ה'תשפ"ה

04 **סדנת שליחות**
נקודה מעובדת
שלוש שאלות בדרך לשליחות

05 **מה השליחות שלי?**
מסע בדרך לשליחות (ח"א)
חיפוש השליחות האישית -
מהחסרון האישי לדאגה לכלל

14 **מקטנות לגדלות לשליחות**
מסע בדרך לשליחות (ח"ב)
תהליך הצמיחה בשליחות

21 **וספרתם – פניני ספירת העומר**
טוב להודות בספירת העומר
עבודת ההודיה המגיעה לשיאה
בל"ג בעומר

25 **פרקי אבות – פרק ד משנה טו**
זנב לאריות
תיקון פלטי בן ליש ברבי מתיא בן חרש

26 **הסיפור החסידי**
והכינו את אשר יביאו
רבי מנחם מענדל מרימנוב

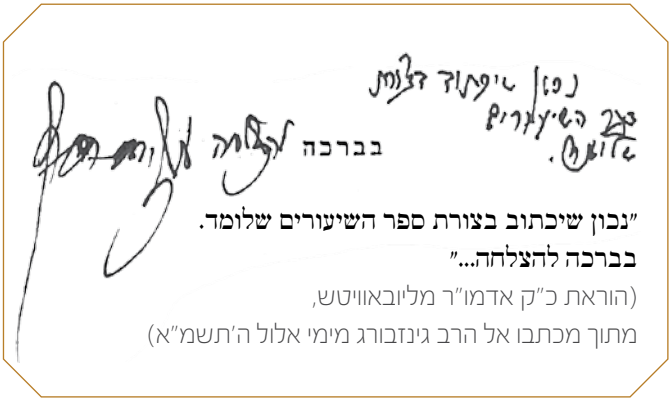
28 **מענות ותשובות**
תשובות הרב לשואלים
איך 'לשווק' יהדות
והיחס ליהודים הפשוטים בימינו

29 פַּאדוֹר טִיקְפִּיק
סְפִירַת הָעֹמֶר
רָזִי יְסַפֵּר לָנוּ עַל מַסְלוּל הַהִתְבַּגְּרוּת
שֶׁאָנוּ עוֹבְרִים בְּמַהֲלַךְ סְפִירַת הָעֹמֶר

העלון מופק ע"י עמותת
אוהבים להיות יהודים.
לקבלת השיעורים במייל
ולהצטרפות לצוות המפיצים:
itiel@pnimi.org.il
עריכה: אביב מויאל
עיצוב: דעה אביחיל
מערכת: הרב יוסף פלאי,
בעז יעקבי ואיתיאל גלעדי
עריכת מקורות: ישראל כץ, מנחם־
זאב וינגורט, יוחאי אלימלך רווה

"נכון שיכתוב בצורת ספר השיעורים שלומד.
בברכה להצלחה..."
(הוראת כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש,
מתוך מכתבו אל הרב גינזבורג מימי אלול ה'תשמ"א)

הקדמת המערכת

שבת שלום לכל בית ישראל די בכל אתר ואתר ובתוכם לקוראי **נפלאות** הי"ו. לפניכם גליון ל**שבת פרשת אמֹר,** מלא ב**כל טוב –** שיעורים, התוועדויות וסיפורים חסידיים.

השבוע בגליון:

השבוע בגליון שני חלקי **שיעור יפהפה ויסודי** על **הדרך לשליחות** שמסר הרב לבנות אולפנת לבונה במוצאי ט' אייר בפר חב"ד.

בשיעור הראשון – **מה השליחות שלי?** – מתאר הרב את **הדרך לשליחות** בסדר של **געגועים-נענועים-שעשועים** (נקודה-קו-שטח, הכנעה-הבדלה-המתקה), באמצעות שלש **'שאלות מנחות'** (סיכום קצר ומוסבר ב**סדנת שליחות** בנקודה המעובדת). זהו תורף השיעור שנמסר לבנות, והוא **דוגמה להסברת חסידות עמוקה בלשון מתיישבת ופשוטה.**

השיעור השני – **מקטנות לגדלות בשליחות** – הוא **השלמת הדברים בעומק,** תוך הסברת הדברים באמצעות המושגים **קטנות א'**, **גדלות א'**, **קטנות ב'** ו**גדלות ב'** (בהם עסק גם הגליון הקודם), והתייחסות לשאלה הקריטית של **'דמות המשלח'** בעיני השליח. צירוף שני החלקים ביחד נותן **תמונה נפלאה של התבגרות בדרך לשליחות- אמת.**

גם השבוע זכינו ל**מדור "וספרתם" מורחב** במיוחד ועוסק באריכות ב**תיקון מדת ההוד** בספירת העומר, במדת **ההודאה והתמימות בנפש** – שיעור מתאים במיוחד לעניינו של **ל"ג בעומר**, "**הוד שבהוד**".

שבת שלום ומבורך,
המערכת

סדר הלימוד לשבוע פרשיות בהר-בחקתי הבעל"ט:
נ"ך יומי – שמואל א' פרקים כד-ל; **משנה – סנהדרין** פרק ו.

נקודה

מעובדת מתוך שיעור

סדנת שליחות

כל נשמה יורדת לעולם בשליחות ה', אך איך מוצאים את השליחות המיוחדת הזו? נערוך 'סדנה' הכוללת שלש שאלות, שהתשובות עליהן מקדמות את האדם אל שליחותו שלו:

ראשית, כל אדם צריך לשאול את עצמו 'מה חסר לי?'. אין אדם שאין לו חסרונות, וההכרה בחסרון מוציאה את האדם מאזור הנוחות שלו, פועלת בו הכנעה ומעוררת אותו לחפש מילוי לחסרון. השאלה 'מה חסר לי?' היא אגוצנטרית, והתשובה אליה יכולה להיות חיצונית ונמוכה, אבל היא פועלת באדם 'הזזה' ראשונית הכרחית. כמובן, ככל שהתשובה לשאלה 'מה חסר לי?' תהיה פנימית יותר, נוגעת בחסרונות אמתיים ומשמעותיים ולא בזוטות והבלים, היא תוכל לכוון את האדם לאפיקי השליחות המתאימים לו (לפי סוג הדברים אליהם הוא רגיש). תחושת החסרון האישית גם מאפשרת, בהמשך, לזהות בחוץ חסרונות שדורשים מילוי, להזדהות עם כאבי הזולת ולהתמסר לשליחות שתתן להם מענה.

שאלה שניה, עמוקה הרבה יותר, היא 'מה אני רוצה באמת?'. על רקע תחושת החסרון, החיצונית והאגוצנטרית, בא בירור שמגלה את הרצון האמתי, המשקף את תחושת היעוד של הנפש האלקית. התשובה בכלל, היא שיהודי רוצה להיות משפיע, לעשות טוב בעולם ללא כל תמורה ("חסד של אמת"). בפרט עוזרת השאלה 'מה אני רוצה באמת?' לזהות את המתנות בהן חנן אותי ה', את הכשרונות והיכולות — המלווים בחשק פנימי, שיאפשר להתמיד ולשגשג בפעילות — שהם הטוב אותו אני יכול להשפיע לעולם.

אבל בסופו של דבר זירת השליחות היא המציאות שמחוץ לעולמי הפנימי — את הטוב צריך להשפיע לעם ישראל ומתוכו לעולם כולו. לכן מתבקשת עוד שאלה — 'מה חסר לעם ישראל?'. אפשר לשאול את השאלה הזו במעגלים רחבים, של העם כולו, ואפשר להסתכל על מעגל ההכרות וההשפעה הקרוב אלי. השליחות שלי, בסופו של דבר, איננה מילוי חסרונותי או מימוש עצמי, אלא התמסרות אמתית להיטיב לעם ישראל, לשמוע את הבקשה־החסרון שיש במציאות ולומר 'הנני'. אכן, היכולת לענות על השאלה 'מה חסר לי?', שהאדם רכש בשלב הראשון, עוזרת לו כעת להכנס לנעליו של הזולת ולענות על השאלה מה חסר לו. הזיהוי 'מה אני רוצה באמת?' מלמד לאיזה מהחסרונות שיש במציאות יש לי את היכולת לתת מענה.

התשובה לשאלות הללו, שמשלבת בצורה הטובה ביותר את מעלותיו הטובות וכשרונותיו הברוכים של האדם עם הצרכים של עם ישראל, היא־היא השליחות של האדם! כדי לנקות את הבחירה מאגוצנטריות ושיקולי־תדמית, ולהפוך את האדם לשליח אמתי נדרש דבר נוסף — עליו למצוא את המשלח, להתבטל לרבי שיבחן את החלטותיו, יכוון אותו ויתן לו כח לממש את שליחותו על הצד הטוב ביותר. במציאת השליחות מגיע האדם לנחלתו בארץ ישראל, בה מתגלה טבעו האמתי, כך שימלא את השליחות במודעות טבעית, כתפקיד שיועד לו משעת ימי בראשית.

שיעור

מסע בדרך לשליחות

מה השליחות שלי?

קיצור מהלך השיעור

בשיעור מיוחד לבנות כתות י"ב באולפנת לבונה, במהלך מסע שכותרתו "קו מחבר – שמיניסטית **בדרך לשליחות**", הוסברה תנועת הנפש בדרך אל השליחות. המסע אל השליחות הוא בעצם מסע אל **מקומו האמתי של האדם** – ארץ ישראל שלו, בה הוא זוכה **לגלות את טבעו האמתי ולממש את שליחותו** במודעות טבעית. **פרק א** קושר את ההתבוננות לזמן בו היא נאמרה, בעיצומם של ימי הספירה ועבודת "ואהבת לרעך כמוך", ומתאר את הדרך לשליחות כהתפתחות של נקודה־קו־שטח מתוך **עבודה פנימית של געגועים־נענועים־שעשועים**. **פרק ב** מציב **שלש שאלות בדרך לשליחות** – 'מה חסר לי?', 'מה אני רוצה באמת?' ו'מה חסר לעם ישראל?' ומתאר את התהליך **מתחושת החסרון הפנימית לקיום השליחות** מתוך מודעות טבעית. להשלמת התמונה והעמקה בדברים מומלץ ללמוד גם את השיעור הבא בגליון, שהוא מעין פרק נוסף ויסודי של מה שנאמר כאן. מעבר לתוכן החשוב, יש כאן דוגמה יפה ללימוד חסידות מעמיק וקיומי לבנות בגיל תיכון כהכוונה לחיים של שליחות.

א. תנועה אל השליחות

מציאות השליחות – סוד ארץ ישראל

שלום עליכם לכולם. שהטיול שלכן יהיה מוצלח מאד, גם בגשמיות והעיקר ברוחניות. שכל אחת ואחת תזכה להיות שליחה, למצוא את השליחות שלה בחיים, וככה להקים בית נאמן בישראל, בית של שליחות.

מי שמוצא את השליחות שלו בחיים נקרא "בן חורין" – הוא יצא לחרות. כתוב שמי שעדיין בספק קיומי, שלא יודע בדיוק בשביל מה הוא נמצא כאן בעולם, נמצא עדיין במצב של גלות, ובעצם הוא בחוץ לארץ. לעומתו, מי שמוצא את השליחות נמצא בארץ ישראל.

ידוע שאדמו"ר הצמח־צדק אמר לחסיד אחד ששאל אותו על עליה לארץ "מאך דא ארץ ישראל" ('עשה כאן ארץ ישראל')[א]. לפי מה

נרשם ע"י איתיאל גלעדי. לא מוגה. שיעור לבנות אולפנת

שאמרנו כעת, זהו פשט הדברים שלו — בשביל לעשות ארץ ישראל גם בחוץ לארץ צריך שתהיה לאדם שליחות לעם ישראל. אם השליחות שלך כאן, בחו"ל, אתה עושה כאן ארץ ישראל, וזו גם ההצדקה היחידה שבינתים לא תעלה בגופך לארץ ישראל.

אם השליחות שלך כאן, בחו"ל, אתה עושה כאן ארץ ישראל, וזו גם ההצדקה היחידה שבינתים לא תעלה בגופך לארץ ישראל

כולנו כאן מתחנכים לרצות את הארץ, את שלמות הארץ, להתעצם עם הארץ — ובשביל להתעצם עם הארץ צריך שכל אחד ימצא את השליחות שלו וכל אחת תמצא את השליחות שלה[ב].

ציר הספירה

בהשגחה פרטית, אנחנו ביום מאד חשוב בספירת העומר — נצח שבנצח. מי שכבר התפלל וספר את הספירה אמר "היום חמשה ועשרים יום לעמר". יש 49 ימים ו־25 הוא היום האמצעי, הציר המרכזי של הספירה. ציר הוא גם מלשון שליח — "ציר נאמן לשולחיו"[ג]. כל אחד צריך להיות ציר, והזדמן לנו להפגש דווקא ביום שהוא הציר של ספירת העמר.

שוב, 25 הוא הנקודה האמצעית של 49 ימי הספירה. נמשיך להתבונן לפי ההגיון של נקודה אמצעית: מה הנקודה האמצעית של 25? 13. של 13? 7. של 7? 4. כאשר מגיעים למספר זוגי אין יותר נקודה אמצעית (הנקודות האמצעיות שיצאו מ־49 — 25, 13, 7, 4 — עולות בעצמן 49). אז בעצם יש פה סדרה מאד חשובה בתורה, של 4, 7, 13 — זוג מובהק בתורה — 25, 49. אם ממשיכים הלאה מגיעים למספר **שכינה**, 385. אם כן, הסדרה קשורה גם לשכינה הקדושה, כנסת ישראל, ובפרט נשות ישראל.

אחרי 49 גם מגיעים לדמות מובהקת בתורה של שכינה, של כנסת ישראל. הרי 49 הוא הנקודה האמצעית של 97, **מהיטבאל**, אשת עולם התיקון. היתה שבירת הכלים, היו שבעה מלכים "אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך בישראל"[ד] — כולם מתו, "וימלך... וימת". כל המלכים היו רווקים, לפחות בפנימיות. אחר כך בא לראשונה זוג, המלך השמיני שנקרא הדר — שלא כתוב בו בתורה "וימת" — "ושם אשתו מהיטבאל"[ה]. אומרים שהוא ראשית התיקון[ו]. מי שלא מצא את השליחות, את הענין שלו בחיים, הוא בבחינת תהו, והרי נאמר "לא תהו בראה, לשבת יצרה"[ז] — ישוב ארץ ישראל, שליחות. כדי להגיע לתיקון צריך הדר — מלשון "הוד והדר" — וצריך את

לבונה, מוצאי ט' אייר תשפ"ה – כפ"ח.

א ראה אג"ק מוהריי"צ ח"א אגרת עדר, ומובא בכמה מכתבי הרבי.

ב **ארץ ישראל** עולה **לב** פעמים **הוי'**, **שליחות** עולה **כט** פעמים **הוי'** (**חן** פעמים **חן** במ"ק) וביחד הן עולות **אני הוי'**. הרבה מצוות בתורה מסיימות "אני הוי'", אבל העיקר הוא הכלל הגדול בתורה (שיוזכר לקמן) "ואהבת לרעך כמוך אני הוי'". החתימה של מצוה ב"אני הוי'" רומזת שעל ידי קיום מצוה זו מקיים המצוה יגיע למדרגת "אני הוי'", להתדמות אליו יתברך לגמרי, עד שהבלי־גבול יתלבש בגבול שלו, מקור התורה והמצוה יתלבש בגבול של מקיים המצוה (וראה תניא פמ"א שזהו יחוד קוב"ה ושכינתיה). וכך, מי שזוכה ל**שליחות** במעלת **ארץ ישראל** הוא בעצמו בבחינת "**אני הוי'**".

ורמז נוסף: ראשי תיבות **א**רץ **י**שראל **ש**ליחות ר"ת **איש**. על הפסוק "ולציון יאמר איש ואיש יולד בה" (תהלים פז, ה) מוסבר שבארץ ישראל, בציון, גם האשה היא בבחינת איש (תו"א מקץ ד"ה "רני ושמחי" וביאורו). על פי פשט, הכוונה שהאשה־הבת היא משפיעה כמו האיש, בדור שלנו חוץ מהשליחות הטבעית של האשה - להיות אשה טובה ומסורה ולהיות אמא טובה ומסורה - יש לה גם שליחות כלפי חוץ (אלא שעוגן השליחות שלה נותר בבית, ואין להזניחו), כמו שאומר הרבי (ראה גם באורך אל נשי ובנות ישראל פ"ט, וש"נ). בהשגחה פרטית, ההרחבה הגשמית שיש בדורנו מפנה לאשה מקום וזמן לשליחות גם בחוץ, וגם היא בבחינת ארץ־ישראל־שליחות (משפיעה בבחינת "אני הוי'", כנ"ל), כפי שהתקיים בזוג היהודי הראשון, שהיה בשליחות משותפת - "אברהם מגייר את האנשים ושרה מגיירת את הנשים" (רש"י בראשית יב, ה, מבראשית רבה לט, יד).

ג משלי כה, יג.

ד בראשית לו, לא.

ה שם לו, לט.

ו ע"ח ש"ט פ"ח.

ז ישעיה מה, יח.

האשה, לה קוראים מהיטבאל (כאשר המלך הדר עצמו כלול באשתו מהיטבאל, סוד הדר־**מהיטבאל** בגימטריא **אשה**, "הכל [כללות הכלולות של חתן וכלה, **הכל** אותיות **כלה**] מן האשה"[ח]). יש יחוד פנימי בתוך **מהיטבאל**, שהיא שוה **מה** — שתי האותיות הראשונות — ושאר חמש אותיותיה שוות **בן**[ט] (**ז** האותיות מתחלקות כאן ל־**ב** ו־**ה**, חלוקת **זהב**, כנודע). השמות **מה** ו־**בן** גופא הם איש ואשה בקבלה. שם **מה** הוא המהות של כל דבר ושם **בן** הוא המציאות של כל דבר[י]. שניהם יחד בתוך הדמות הזו של מהיטבאל. אחר כך מגיעים בסדרה הזו ל־193 ("**עד דלא ידע**"[יא] של פורים, השם הקדוש **טפטפיה**, "שם המחשבה"[יב])[יג] ואחר כך ל־**שכינה**.

זהו דבר אחד חשוב, שאנחנו עכשיו בציר, בנקודה האמצעית, של ספירת העמר.

נקודה־קו־שטח של נצח

עוד דבר חשוב הוא הספירה הפרטית של היום הזה, נצח שבנצח. יש למלה נצח שלשה פירושים — נצחיות, נצחון וניצוח (חוש של ארגון והצלחה בעשיה בפועל, כמו שמנצח של תזמורת מצליח לחבר, לשלב, את כולם יחד, שיצא מכל התזמורת ניגון יפה ומושך את הלב).

שלשת המושגים הללו תואמים את המושגים נקודה־קו־שטח, שלישית מושגים בקבלה

מי שבא ליישב שטח חדש צריך קודם כל להיות בטוח מאד בזכותו האמתית על אותו שטח. את שטחי ארץ ישראל מיישבים מתוך בטחון בזכותנו על הארץ המובטחת

וחסידות[יד] שכתבו לי שהיא אחד הנושאים שלכם בטיול. השלישיה הזו מופיעה בהתקדמות לחיים לקראת היעד, לקראת השליחות: בתחלה היעד שלי נמצא בנקודה אחת; אחר כך, כשהוא מתחיל להתממש, כשמתחיל להתבהר אצלי מה הכיוון שלי בחיים, נמצאים בשלב שנקרא קו; בסוף אני זוכה לשטח. מהו שטח? כמו כיבוש שטחים בארץ ישראל. כשאני נכנס כל כולי ומתיישב בתוך השליחות אליה הלכתי — קודם חשבתי וביררתי, אחר כך הלכתי, וכעת הגעתי — זהו כבר שטח.

בהקשר לספירת הנצח ופירושיה: נצח לשון נצחיות הוא הנקודה — נקודת הנצח שמעל הזמן לגמרי. נצח לשון נצחון הוא סוד הקו — ההליכה לקראת היעד, בה יש מלחמות על ימין ועל שמאל וההתקדמות דורשת לנצח (ועד ל"דידן נצח"[טו] לגמרי). נצח לשון למנצח, ניצוח המאחד את כל הפרטים לכלל אחד ומפיק מן הכלל "רוב שירה וזמרה"[טז] בהרמוניה מושלמת, הוא בחינת שטח.

פנימיות ספירת הנצח היא מדת הבטחון[יז]. המלים **בטח** ו־**שטח** מתחלפות — "וישכן ישראל בטח"[יח] בשטח... מי שבא ליישב שטח חדש צריך קודם כל להיות בטוח מאד בזכותו האמתית על אותו שטח. את שטחי ארץ ישראל מיישבים מתוך בטחון בזכותנו על הארץ[יט] — הארץ

ח בראשית רבה יז, יב.

ט מעין גנים ח"ב עמ' קצא הערה ק.

י עיין בספר לב לדעת מאמר "פרק בעבודת ה'" ביאור ג, ונתבאר באורך באוצר הנפש ח"ב. וראה גם חסדי דוד הנאמנים ח"ו עמ' 258.

יא מגילה ז, ב.

יב קהלת יעקב ערך 'טהרת המחשבה' אות ט.

יג המספרים עד כה – 4 7 13 25 49 97 193 – עולים 388, ד"פ פעמים **מהיטבאל**.

יד תורת חיים בראשית סה, ד. ראה מלכות ישראל ח"א מאמר "נקודה, קו, שטח".

טו ויקרא רבה כד, ג.

טז המלים האחרונות ששמעו מהרבי בז"ך אד"ר תשנ"ב.

יז סוד ה' ליראיו ש"א פ"י

יח דברים לג, כח.

יט במושגי הקטנות והגדלות – המדוברים לאחרונה, ושיוזכרו גם בח"ב של השיעור – הבטחון הוא סוד קטנות ב', והוא התנאי לשעשועים ולדבקות של גדלות ב' (ולפי המדובר בפנים, קטנות ב' היא תודעת שלמות הארץ, וד"ל).

בזמן הגלות, במשך אלפי שנים, עם ישראל מתגעגע געגועים עצמיים, הכי פנימיים ועצמיים בנפש, להגיע לארץ (גם מתוך זכרון העבר ובעיקר מתוך האמונה בעתיד, געגועים לגאולה) – אבל הכל רק בגדר געגועים

המובטחת (כלומר, הבטחון בזכותנו נובע מהבטחת ה' לאבות האומה, החל מאברהם אבינו, הבטחה המתממשת על ידי הנצחון שלנו וישיבתנו בארץ לבטח).

געגועים־נענועים־שעשועים

יש עוד שלישיה של מושגים שאנחנו מזהים עם נקודה־קו־שטח — געגועים־נענועים־שעשועים[כב]:

הנקודה הראשונה היא ריכוז כל הרצונות שלי, תוך כדי חיפוש ובירור פנימי 'מה אני רוצה בחיים?' — זו נקודת הגעגועים. צריך קודם כל להגיע למצב שאני מתגעגע למשהו[כג].

אחר כך צריך נענועים — להתחיל לנוע, ללכת, והתנועה הזו היא הקו. שוב, הגעגועים הם הנקודה והנענועים הם הקו, ההליכה לקראת היעד.

אחר כך, כשמגיעים לארץ ישראל, מקימים איזה ישוב, יש כבר שעשועים. כתוב שישוב ארץ ישראל הוא כמו חתונה, "יבעלוך בניך"[כד] — זו בחינת שעשועים[כה]. כמובן, עיקר השליחות הוא כאשר מתחתנים ומקימים בית נאמן בישראל, בית של שליחות.

באחד הספרים שלנו, מלכות ישראל, מוסברת הדוגמה העיקרית של התהליך הזה, געגועים־נענועים־שעשועים, שבעצם הוא נקודה־קו־שטח, בהקשר לארץ ישראל:

בזמן הגלות, במשך אלפי שנים, עם ישראל מתגעגע געגועים עצמיים, הכי פנימיים ועצמיים בנפש, להגיע לארץ (גם מתוך זכרון העבר ובעיקר מתוך האמונה בעתיד, געגועים לגאולה) — אבל הכל רק בגדר געגועים, זו הנקודה. הגעגועים האלה, געגועים לגאולה, באים מנקודת הנצח שלמעלה מהזמן (וגם מגיעים אליה בסופו של דבר[כו]).

אחר כך, במיוחד בתקופה האחרונה, במאה השנים האחרונות, מתחיל חלק גדול מעם ישראל לנוע לקראת היעד — להגיע לארץ. אבל התיישבות ממש לא קורה מיד — לוקח זמן, לוקח הרבה מאמץ — אבל בסוף ב"ה מתיישבים בארץ.

זו אחת הדוגמאות של התהליך: קודם להתגעגע למשהו, אחר כך לנוע לקראת היעד ואחר כך להתיישב בו חזק, להגיע לשטח ולהרגיש שעכשיו אני נמצא, נמצאת, בשטח שלי, במקום שלי, הגעתי למקום, הגעתי הביתה, לבית שלי — כשאדם הצליח, בע"ה, למצוא את השליחות שלו.

כ יין משמח ח"ד תורה "געגועים נענועים שעשועים".
כא בהתוועדות פורים (בחלק שנדפס בגליון תזו"מ) ובעיקר בסעודת משיח (בחלק שנדפס בגליון אחו"ק) השתא נתבאר בסוד התפתחות המודעות של האדם שבקטנות א' יש חויה של הוה, בגדלות א' חויה של עבר, בקטנות ב' חויה של עתיד ובגדלות ב' חויה של נצח. בנוגע לגעגועים, יש געגועים **לעבר** (געגועים ל**עיבור** ברחם האם), למצב של "גן עדן מקדם" (בראשית ב, ח, וראה נדה ל, ב שימי העיבור נקראים "ירחי קדם", "ואין לך ימים שאדם שרוי בטובה יותר מאותן הימים"), ויש געגועים לעתיד הטוב המובטח (בטחון בהבטחה, כנ"ל), מתוך אמונה בגן עדן העתיד, הנעלה יותר מגן עדן העבר. **גן ע**דן העבר ו**גן ע**דן העתיד – סוד ג"ע התחתון וג"ע העליון – רמוזים בשרש הכפול של געגועים, **געגע**. הגעגועים לעבר והגעגועים לעתיד הם גדלות א' וקטנות ב', כנ"ל. לפי זה, ישנן עוד שתי מדרגות: קטנות א' היא געגועים לטוב מתוך אמונה שיש טוב בעולם (ויתכן שגם לי יהיה טוב), בלי שום 'זכרון' של גן עדן מהעבר ובודאי בלי 'ציור' של גן עדן העתיד. גדלות ב' היא טעימה בהוה של גן עדן העתיד – היינו התגלות הנצחיות שלו – אותה טעימה שה' הטעים לאבות מעין עולם הבא בעולם הזה, כפי שלומדים (ב"ב טז, ב־יז, א) מהמלים "בכל" (בראשית כד, א) "מכל" (שם כז, לג) "כל" (שם לג, יא). על ידי שלש בחינות ה**געגועים** (הוה־עבר־עתיד) **מגיעים** לנצח!

כב ישעיה סב, ה.
כג בראשית רבה יז, יב.
כד כנ"ל סוף הערה כא.

תנועה בימי הספירה

דוגמה יסודית נוספת של געגועים־נענועים־שעשועים, שנוגעת במיוחד לימי הספירה שאנחנו בדיוק באמצעם, שייכת לתהליך של היווצרות עם ישראל:

געגועים הם המצב של עם ישראל במצרים. כתוב שהגאולה היתה "בזכות נשים צדקניות"[כה]. הנשים היו "נשים בוטחות"[כו], שזכרו את הבטחת הגאולה של ה' — בטחו בה, התכוננו לה והתגעגעו אליה (גם בשירי־הערש ששרו לתינוקות). הגעגועים לגאולה במצרים הם יסוד הגעגועים של עם ישראל בכל הדורות.

אחר כך, הגאולה עצמה היא ביום טוב ראשון של פסח, אבל הנענועים הם בימים הבאים — ימי ספירת העמר. מהיום של יציאת מצרים עם ישראל נמצא בתנועה לקראת הר סיני וגם בתנועה לארץ ישראל[כז]. התנועה המידית היא ליעד של "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלהים על ההר הזה"[כח], לקיום הלשון הרביעית של הגאולה, "ולקחתי"[כט] (שמתפרשת על מתן תורה[ל], "כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזֹבו"[לא]), אבל היעד הרחוק יותר — בסוד המקיף הרחוק, מקיף היחידה — הוא ההגעה לארץ ישראל, קיום לשון הגאולה החמישית, "והבאתי אתכם אל הארץ וגו'"[לב]. לכן ימי

> השעשועים כוללים שתי בחינות – שעשועים רוחניים, שטח רוחני, של מתן תורה ושעשועים גשמיים בשטח גשמי, בביאה אל הארץ

הספירה כוללים את כל **מב** המסעות במדבר (כפי שמכוונים ב"אנא בכח" שאומרים אחרי הספירה)[לג] — הדרך ממצרים עד ארץ ישראל.

השעשועים, ההגעה אל השטח, כוללים אם כן שתי בחינות — שעשועים רוחניים, שטח רוחני, של מתן תורה (עליה נאמר "ואהיה אצלו אמון ואהיה שעשעים יום יום משחקת לפניו בכל עת. משחקת בתבל ארצו ושעשעי את בני אדם"[לד]), ושעשועים גשמיים בשטח גשמי, בביאה אל הארץ, עיקר התכלית בו מתממש היעוד של "דירה בתחתונים"[לה].

[דוגמה נוספת למבנה הזה יש בחגי תשרי: בראש השנה ויום כיפורים חווים געגועים (בפרט, ראש השנה הוא "עמק ראשית", געגועים לעבר, ויום כפור הוא "עמק אחרית"[לו], געגועים לעתיד), בסוכות עוסקים בעבודת הנענועים עם ארבעת המינים (כשהיו צדיקים שרקדו עם ארבעת המינים ב"רצוא ושוב"[לז], "אתהלך לפני הוי' בארצות החיים"[לח]); בשמיני עצרת־שמחת תורה (זמן היחוד[לט]) עסוקים בשעשועים, וד"ל.]

התנאי לשליחות: "ואהבת לרעך כמוך"

יש היום עוד משהו מאד חשוב, הכל בהשגחה פרטית, שלפי הקביעות של השנה הזו קוראים בתורה היום, נצח שבנצח, את ה"כלל גדול בתורה" שקבע רבי עקיבא — "'ואהבת לרעך

כה ע"פ סוטה יא, ב; במדבר רבה ג, ו. וראה גם ילקו"ש יחזקאל רמז שנד.
כו ישעיה לב, ט (בדילוג).
כז וראה מדור "וספרתם" בגליון תזו"מ (וההמשך בגליון אחו"ק) השתא, על שני הממדים הללו בספירת העמר.
כח שמות ג, יב.
כט שם ו, ז.
ל פירוש הספורנו שם.
לא משלי ד, ב.
לב שמות ו, ח.
לג ראה לקו"ת מסעי פט, א.
לד משלי ח, לא.
לה תנחומא נשא טז; תניא פל"ו.
לו ספר יצירה פ"א מ"ה. פע"ח שער תפלות ר"ה פ"ז.
לז יחזקאל א, יד. ראה מדור 'הסיפור החסידי' בגליון עקב תשע"ט.
לח תהלים קטז, ט. ראה תו"ח חיי שרה קלט, ג (ובהערה 41).
לט שעה"כ דרושי ר"ה דרוש א.

יכול להיות שכאשר אני חושב רק מה חסר לי אני אומר שאולי חסר לי לאכול גלידה עכשיו. זו דוגמה קיצונית לגריעותא... אבל כשאני ממשיך וחושב 'מה אני רוצה באמת?' – לא חייב להיות שמה שחסר לי הוא מה שאני רוצה באמת

כמוך'[מ] זה כלל גדול בתורה"[מא]. אנחנו כבר ביום חמישי, וב"חמישי" של פרשות אחרי־קדושים, המחוברות השנה — בתוך "קדֹשים תהיו" — כתוב "ואהבת לרעך כמוך" (במלים אחרות: "ואהבת לרעך כמוך" הוא עיקר ה"קדֹשים תהיו" — קדושת ישראל היא־היא קיום הכלל הגדול בתורה "ואהבת לרעך כמוך"!). אם כן, לפי הקביעות של השנה שלנו, היום הוא היום המיוחד בשנה שאדם צריך להתבונן (על מנת לקיים) במצות אהבת ישראל (וכידוע הרמז: **אהבת ישראל** שוה **אהבה** פעמים **חכמה** — אהבת ישראל אמיתית דורשת חכמה אלהית, החכמה לראות בראיה חושית ממש איך שכולנו אחד, "אב אחד לכולנו"[מב] וכולנו מאוחים ממש באהבה ואחוה אין סופית).

אהבת ישראל היא ודאי תנאי ראשון בשביל שליחות. למי השליחות? למי את "ציר נאמן לשולחיו"? לעם ישראל. מצד אחד אמרנו שמציאת השליחות היא הגעה לארץ והתיישבות טובה בתוכה — השליחות היא בחינת ארץ ישראל. אבל אל מי השליחות? אל עם ישראל. בשביל שאדם ירגיש שליחות לעם ישראל הוא צריך להיות מלא אהבה בלב לעם ישראל, זה ה"כלל גדול בתורה" של "ואהבת לרעך כמוך".

ב. שאלות מנחות לשליחות

נתבונן הלאה, איך האדם מזהה את השליחות שלו, וגם ניתן איזה מודל, מבנה, שהוא על דרך היסוד של עבודת ה' לפי הבעל שם טוב — הכנעה־הבדלה־המתקה[מג] (גם אחד מנושאי הטיול הזה, כך קראתי):

מה חסר לי?

כשאדם רוצה לדעת לאן הוא הולך — קבלת ההחלטות הרציניות ביותר בחיים — הוא צריך לחשוב דבר ראשון 'מה חסר לי בחיים?'. ברור שלכל אחד חסר משהו. לא משנה באיזה מקום הוא נמצא, לאיזו פסגה הוא הגיע עד עכשיו — הוא עדיין חסר. מה בדיוק חסר? שלב א' הוא ההתבוננות־בירור מה אני מרגיש — מה אני מרגישה — שהוא הדבר שהכי חסר לי בחיים.

רק בתור ממתק, אם נעשה את הגימטריא של '**מה חסר לי**?' נראה שהוא שוה בגימטריא **שמחה**. כידוע, **שליח** בגימטריא **שמח**[מד].

מה אני רוצה באמת?

השאלה הבאה — הכל בא כהמשך אחד — היא 'מה אני רוצה באמת?' (לפי ההוראה של הרבי 'יתבונן מה רוצה באמת'). יכול להיות שכאשר אני חושב רק מה חסר לי אני אומר שאולי חסר לי לאכול גלידה עכשיו. זו דוגמה קיצונית לגריעותא... אבל כשאני ממשיך וחושב 'מה אני רוצה באמת?' — לא חייב להיות שמה שחסר לי הוא מה שאני רוצה באמת. אדרבא, אם אני חושב מה עכשיו, לפי המודעות הנוכחית שלי, 'מה חסר לי?' — בהחלט יכול לעלות במחשבה שחסרים לי כל מיני דברים גשמיים. אבל אחר כך צריך להמשיך ולחשוב 'מה אני באמת רוצה?'. שוב, מה שאני באמת רוצה הוא לאו דווקא מה שבתחילה חשבתי שחסר לי.

נסביר שמה שאני רוצה הוא ההכנעה שלי — הכנעה מתוך ההכרה שחסר לי, יש לי חסרונות. אבל מה שאני רוצה באמת הוא הבדלה — אני רוצה לכרות את הרצונות שהם ערלה ולהשאר רק עם הרצון הכי פנימי של הקדושה. הנענועים

מ ויקרא יט, יח.
מא בראשית רבה כד, ז.
מב מלאכי ב, י.
מג כש"ט (קה"ת) אות כח.
מד שיחת ש"פ תולדות תשד"מ סעיף כט.

— שבתוך הסדר של גענועים־נענועים־שעשועים הם שלב ההבדלה — קשורים לשאלה 'מה אני רוצה באמת?'. רק אחרי שאני עושה את ברית־המילה הזו, מברר מה אני באמת רוצה, אני יכול להתחיל לנוע לקראת היעד[מה]. הידיעה 'מה חסר לי' לא מספיקה בשביל לנוע (אמנם אפשר לנוע לקראת הגלידה, להשיג את הגלידה[מו], אך אין אלו נענועים אמיתיים, נענועים של מצוה ושל קדושה, אלא תעתועים, נענועי "נע ונד תהיה בארץ"[מז] של קין, שהרג את אחיו הבל, ההפך הגמור של אהבת אחים כנ"ל).

מה חסר לעם ישראל?

על ידי השאלה 'מה אני רוצה באמת?' אפשר להגיע לשלב השלישי. אחרי שתי השאלות שכבר אמרנו אפשר וצריך לשאול עוד שאלה — לחזור לחשיבה של 'מה חסר?', אבל לא 'מה חסר לי?' אלא 'מה חסר לעם ישראל?'. אמרנו שהשליח נשלח לעם ישראל. אני צריך לדעת 'מה אני רוצה באמת?', כי הרצון שלי יעצב לי את השליחות שלי לעם ישראל (כפי שעוד נסביר). בכל אופן, אני צריך להרגיש מה חסר לציבור, לכלל ישראל.

לדוגמה: כל בת כאן לומדת באולפנא. בינתים נחשוב שהאולפנא היא העולם של כל אחת ואחת כאן לעת עתה. יש מה שחסר לי, יש מה שאני רוצה באמת ויש מה שחסר פה באולפנא. צריך לשאול — 'מה חסר פה? אולי אני יכול לעזור משהו? אולי אני יכול להועיל לכלל?'.

הכנעה־הבדלה־המתקה

שוב, המחשבה הראשונה, 'מה חסר לי?', היא הכנעה. כמו שאמרנו, לכל אחד חסר משהו, ואם חסר לי משהו אני לא מושלם. להכיר באי־שלמות שלי זו הכנעה בנפש. מה שחסר לי גם פועל אצלי געגועים, להגיע למה שחסר לי.

השאלה 'מה אני רוצה באמת?' היא הבדלה, שיוצרת נענועים בכיוון הנכון, הליכה שבאה רק מהשאלה הזו.

אבל ברגע שאדם מתמקד בשאלה 'מה חסר לעם ישראל?' — הוא מתחיל להתיישב בארץ, מתחיל להגיע להמתקה. זהו הסוד של השטח, ההתיישבות בארץ, והוא עיקר השליחות בפועל — לשאול 'מה חסר לעם ישראל?', מתוך התקוה שאולי, בע"ה, אוכל קצת למלא את החסרון של הכלל.

> לכל אחד חסר משהו, ואם חסר לי משהו אני לא מושלם. להכיר באי־שלמות שלי זו הכנעה בנפש

כך, לדוגמה, אם נאמר שמה שחסר לעם ישראל הוא משיח וגאולה — השליחות ודאי תהיה קשורה עם רצון עז, וגם מעשה בפועל, לזרז ולקרב את הגאולה האמתית והשלמה על ידי משיח צדקנו לעם ישראל.

אם כן, שלש השאלות הללו[מח] הן שלשה שלבים של מציאות השליחות. שוב, מציאות השליחות היא להתעצם עם ארצנו הקדושה, ליישב אותה כמו שצריך. אני לא עושה זה בשביל עצמי אלא בשביל כולם, לכן זה קשור לכלל הגדול בתורה של "ואהבת לרעך כמוך", וכפי שהוסיף אדמו"ר הזקן — "'כמוך' ממש"[מט].

אהבה, אמונה ושמחה

ניתן עוד כמה דוגמאות לעבודה עם הסדר

מה ורמז: **יעד** בגימטריא **פד**, סוד תיקון הברית (שער תקוני עונות פ"ד), וד"ל.

מו ובדרך מליצה: עלינו להפוך את התנועה לקראת ה**גלידה** לתנועה לקראת ה**גדילה**, לעלות מקטנות לגדלות, כפי שיתבאר לקמן בח"ב של השיעור.

מז בראשית ד, יב.

מח ורמז: שלש השאלות – '**מה חסר לי**?' '**מה אני רוצה באמת**?' '**מה חסר לעם ישראל**?' – עולות יחד 2197, 13 בחזקת 3 (1839 – **השראת השכינה בישראל**, "**גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך**", ג"פ **תריג**, **תורה־תפלה־תשובה** וכו' – ועוד **משיח**).

מט ראה לקו"ש ח"ב עמ' 300.

של השאלות:

דוגמה פשוטה, שמישהו — בן או בת — שואל את עצמו 'מה חסר לי?'. אולי הוא יגיע למסקנה שמה שחסר לי בחיים זה אהבה — או שאני מרגיש שלא אוהבים אותי כל כך, או שאני גם מרגיש שאין לי בלב נביעה, פתיחת הלב, לאהוב את הזולת. אם כן, מה שחסר לי הוא אהבה. קודם אמרנו ש'**מה חסר לי**?' שוה **שמחה**, אז אפשר לומר שלכל אחד ואחת חסרה שמחה, "עבדו את הוי' בשמחה"[נ]. אבל כשאני סתם שואל 'מה חסר לי?' התשובה יכולה להיות אהבה. התשובה יכולה להיות גם אמונה — אולי האמונה שלי לא מספיק ודאית, אולי יש קצת קליפת **עמלק** שמטילה **ספק** באמונה[נא]. אמונה היא גם אמון — אולי חסר לי אמון באנשים, אולי אני לא מספיק מאמינה בחברות שלי.

התשובה יכולה להיות גם אמונה – אולי האמונה שלי לא מספיק ודאית, אולי יש קצת קליפת **עמלק** שמטילה **ספק** באמונה. אמונה היא גם אמון – אולי חסר לי אמון באנשים, אולי אני לא מספיק מאמינה בחברות שלי

אפשר לקחת את 'מה חסר לי?' ולעשות ממנו משהו הרבה יותר רציני מהגלידה שאמרנו קודם. אלו חסרונות אמתיים, שחסרה לי אמונה, אהבה או שמחה. השאלה הראשונה היא כמו ללכת ליועץ נפשי ולעשות בירור — 'מה חסר לי?', כמו לשאול 'מה הבעיה שליי?'. לכן השאלה הזו גם קשורה להכנעה. שוב, יתכן שהתשובה היא שחסר לי משהו ברוחניות — חוסר אהבה, חוסר שמחה או חוסר אמונה[נב], ואפשר להוסיף עוד כמה דוגמאות. כל המלים הללו הן מהכוחות הפנימיים של הנפש[נג], שוודאי למדתן.

מחסרון למודעות טבעית

אם חסר לי משהו ברוחניות, צריך לעשות חושבים איך אפשר להתקרב אליו. עכשיו אני רחוק ממנו, ובאמת התורה היום אומרת לי "ואהבת לרעך כמוך". לפי הרמב"ם[נד] מצות "ואהבת לרעך כמוך" היא לא רק משהו רגשי בלב, אלא בעיקר, לפי הגדרתו, דברים מעשיים בפועל. צריך לעשות דברים מעשיים כדי להוכיח, גם לי וגם לזולת, ש'אני אוהב אותך'. הפעולה הזו היא כבר נענועים — ללכת לקראת היעד מתוך הציווי של התורה. הבדלה היא ציווי והמתקה היא כבר טבעיות. המצב האידיאלי הוא שאני אוהב את כולם בטבע היהודי שלי, בלי שאף אחד יאמר לי. זו ההמתקה, השעשוע.

שוב, אהבת ישראל אמתית היא שעשוע. אותו דבר שמחה — השעשוע של השמחה נקרא "שמחה בטהרתה"[נה], ביטוי שטבע הרבי. זו לא שמחה ממשהו, אפילו לא שמחה של מצוה, אלא פשוט שאדם שמח בעצם. זהו השטח. אותו דבר לגבי אמונה — ודאי שאמונה אמורה להיות משהו טבעי, טבע יהודי מוחלט[נו]. אבל קודם בררתי ביני לבין עצמי ואני מרגיש שיש לי איזה חסרון או בעיה עם האמונה שלי — צריך עכשיו לעשות משהו כדי להתקרב. להתרחק מהלא־טוב ולהתקרב לטוב. כמו שכתוב בסנה, "'אסורה' מכאן להתקרב שם"[נז]. זו תנועה נפשית — נענועים. בסוף, כשהאמונה הופכת להיות

נ תהלים ק, ב.

נא הוספות לכש"ט (קה"ת, הוצאה שלישית) אות קיח.

נב שלש המדות **אמונה שמחה אהבה** עולות **לו** פעמים **אהבה** (כלומר, רק **אמונה שמחה** עולה **לה** פעמים **אהבה**, סוד **תנה**, 5 פעמים 7 פעמים 13), ג"פ (ממוצע כל מדה) **יוסף** (ממוצע **ג** המדות), **חי** פעמים **הוי**'.

נג ראה **סוד ה' ליראיו** שער א (וביאוריו בסדרת **שיעורים בסוד ה' ליראיו** כרכים ג־ד) ובספר **הנפש**.

נד הלכות דעות פ"ו ה"ג.

נה שיחת כי תצא י"ד אלול תשמ"ח.

נו לכן לפי רבים ממוני המצוות האמונה אינה מצוה כלל, וגם לפי הרמב"ם שמונה את האמונה כמצוה הראשונה המצוה היא המשכת האמונה בדעת על ידי ההתבוננות – כמבואר באריכות בדרך מצותיך מצות האמנת אלקות.

נז רש"י על שמות ג, ג.

מה שאנחנו קוראים מודעות טבעית[נח] היא כבר שעשועים.

מי השליח הראשון? אברהם אבינו. מה השליחות שלו? לפרסם אלקות בעולם. הוא היה צריך לעשות אתכפיא בשביל זה? לא, זה מה ש'בא לו'. בא לו עד כדי מסירות נפש, שהוא מוכן למות בשביל היעוד הזה. הכל בפשטות, בפשיטות, בלי שום שאלה, בלי שמישהו מצוה אותו. זהו הטבע היהודי האמתי, שנקרא השטח. השטח הזה הוא ארץ ישראל, לכן אומרים[נט] שארץ ישראל היא המקום של המודעות הטבעית, הטבע היהודי.

מי השליח הראשון? אברהם אבינו. מה שליחותו? לפרסם אלקות בעולם. הוא היה צריך לעשות אתכפיא בשביל זה? לא, זה מה ש'בא לו'

געגועים־נענועים־שעשועים בקיום מצוות

אפשר להמחיש זאת בכל מצוה: ההתחלה של כל מצוה היא געגועים לקיום המצוה. זו שמירת המצוה, במשמעות של "ואביו שמר את הדבר"[ס] — "ממתין ומצפה מתי יבוא"[סא] (כדוגמת אברהם אבינו שיושב בפתח האהל ומחכה לאורחים). גם כאשר המצוה מונחת לפני, זמינה לקיום מידי, צריך קודם להתגעגע אליה מתוך התבוננות שעל ידה אזכה להתקשר־להדבק בה'[סב]. אחר כך יש לקיים את המצוה בפועל, כאשר פעולת האדם היא הנענועים. שלמות המצוה היא כאשר עוברים מה'פעולה' ל'תוצאה'[סג] — ה'שטח' של קיום המצוה.

דוגמה יפה לכל השלבים יש בהנחת תפילין:

כאשר התפילין מונחות על השלחן יש להתבונן בדבקות שנפעלת על ידי הנחתן ולהתגעגע לקיום המצוה[סד]. אחר כך, מקיימים את הפעולה של הנחת התפילין, ב"וקשרתם לאות על ידך"[סה], קיום המצוה בהנחת תפילין של יד. שלמות המצוה היא ב"והיו לטוטפת בין עיניך"[סה], המצוה בתפילין של ראש שיהיו מונחות על הראש[סו], כהויה בעצם ("והיו") — בטבעיות גמורה (בלי סבה־כוונה מודעת, אלא "אזוי און ניט אנדערש"[סז], ככה!). דווקא בתוצאה־בשטח, הטבע היהודי שמופיע בתפילין של ראש, נאמר "וראו כל עמי הארץ כי שם הוי' נקרא עליך וירא ממך"[סח]... אלו תפילין שבראש"[סט] (נמצא שהנחת תפילין של יד היא נענועים ותפילין של ראש הן שעשועים, בסוד "שעשעים יום יום"[ע], הספירות חכמה ובינה, תפילין של רש"י ותפילין של רבינו תם[עא], ודוק).

עד כאן כמה מחשבות שקשורות למה שאמרו לי שהוא הנושא שלכן בטיול. שכולנו — כל אחת ואחת מכן וכולנו יחד — נזכה לעבור את התהליך של נקודה־קו־שטח, של הכנעה־הבדלה־המתקה, ולהגיע לארץ טובה ורחבה של יהודי, של "ואהבת לרעך כמוך" בטבע. כל טוב!

נח מבואר באורך ובעומק בספרים **מודעות טבעית והטבע היהודי**, עיי"ש.

נט חנה אריאל פרשת יתרו ל, א (וראה פרשת שלח טז, א).

ס בראשית לז, יא.

סא רש"י שם. וראה כש"ט (קה"ת) ח"א צוואה מהבעש"ט ס"א.

סב וראה גם תניא פמ"א על ההכנה ללימוד התורה וקיום המצוות.

סג ראה קובץ שיעורים ח"ב סימנים כג־כו; עיון בלומדות פי"ג.

סד ראה תניא הנ"ל הערה סב בפרט ביחס לתפילין. וראה גם שו"ע אדה"ז או"ח כה, יא (ובהלכות תפילין בסידור אדה"ז) – ויסודו בב"ח לטאו"ח רס"ח ד"ה ויכוון – שבתפילין הכוונה היא חלק מהמצוה (ובכך תוספת טעם לנוהגים לומר "לשם יחוד" ארוך ומפורט לפני הנחת תפילין, אלא שבחב"ד העיקר ההתבוננות במחשבה ולא האמירה בדבור).

סה דברים ו, ח.

סו ראה צפע"נ על הרמב"ם הלכות תפילין פ"ד ה"ד (ועוד) ולקו"ש חל"ט ואתחנן ב.

סז סה"מ תפר"ח עמ' קמו.

סח דברים כח, י.

סט ברכות נז, א.

ע משלי ח, ל.

עא ע"ח שעה"כ ענין התפלין דרוש ו.

שיעור

מסע בדרך לשליחות

מקטנות לגדלות בשליחות

קיצור מהלך השיעור

כהמשך לשיעור שנמסר לבנות אולפנת לבונה, בקיצור ובסגנון המתאים לשומעות, הורחבה יריעת ההתבוננות למושגים בהם עסקו מספר שיעורים לאחרונה – **קטנות וגדלות** החוזרות בשני שלבים. השיעור מעמיק ב**שאלות המנחות את זיהוי השליחות** ומנתח את **העמדה הנפשית המשתנה** ממנה יוצאת כל שאלה – תהליך של צמיחה מעמדה של **קבלה** לעמדה של **השפעה**. הבט משמעותי נוסף, שלא נזכר כלל בשיעור הראשון, הוא **זיהוי המשלח בעבודת השליחות**. ככל שהשליחות 'מתבגרת' דמותו של המשלח צריכה להיות יותר נוכחת וממוקדת, ודווקא כך מורגש **החיבור העמוק בין הקב"ה, כנסת ישראל, הרבי־המשלח והשליח**. שיעור מעמיק ויסודי המשלים את ההתבוננות בעבודת השליחות.

שטח השליחות

הסברנו[א] שהדרך לשליחות עוברת בתהליך של נקודה־קו־שטח — מנקודת הגעגועים שלנו לשליחות, דרך קו הנענועים בדרך לשליחות, עד שמגיעים לשטח השלם של השליחות, בחינת ארץ ישראל של כל שליח, בו הוא זוכה לשעשועים במימוש השליחות שלו. בתהליך הזה יש גם סדר של הכנעה־הבדלה־המתקה, שקשרנו גם לשלש שאלות־מנחות בדרך לשליחות — 'מה חסר לי?', 'מה אני רוצה באמת?' ו'מה חסר לעם ישראל?'.

נקשר את כל הנושא גם לדרושים האחרונים שלנו על קטנות וגדלות א' וקטנות וגדלות ב'[ב]:

השאלה 'מה חסר לי?' היא קטנות א' — כשאדם חושב על הצרכים של עצמו (ובאמת יכול להיות שהתשובה תהיה בקטנות מוחלטת, חסר לי גלידה...). מתוך 'מה חסר לי?' אני מגיע ל'מה אני רוצה באמת?'. ההתבוננות "מה רוצה באמת", עד להצלחה בהתבוננות הזו, היא כבר גדלות א'. בשני השלבים הללו האדם חושב עדיין

נרשם ע"י איתיאל גלעדי. לא מוגה. שיעור לבנות אולפנת לבונה, מוצאי ט' אייר תשפ"ה – כפ"ח.

א חלק א של השיעור – נדפס לעיל בגליון.

ב ראה שיעורי סעודת משיח (נדפס בגליון אחו"ק) ואור לא' אייר (טרם נדפס) השתא.

על עצמו. אמנם, בעוד המחשבה 'מה חסר לי?' מתייחסת בעיקר לנפש הבהמית וחסרונותיה — האמתיים או המדומים — הרי שהמחשבה 'מה אני רוצה באמת?' מתייחסת כבר לרצונו האמתי של כל יהודי, הרצון של הנפש האלקית להיטיב עם הזולת (וכדלקמן עוד).

אחר כך, בתוך 'מה חסר לעם ישראל?' יש גם שתי מדרגות, שעוד לא אמרנו בפירוש, ובשתיהן האדם כבר לא חושב על עצמו אלא חושב בפירוש על הזולת, על עם ישראל. כאשר אני מתחיל לנוע לקראת היעד, השליחות לעם ישראל, צריך לחשוב 'מה חסר לעם ישראל?'. מתוך המחשבה על הרצון הטוב להשפיע (גדלות א') האדם מסוגל, באופן טבעי, לצאת מעצמו ולחשוב על יעד של הכלל. עצם המחשבה 'מה חסר לעם ישראל?' היא קטנות ב' — היא שוב מחשבה על חסרון. החידוש העיקרי הוא שגדלות ב' צריכה להיות שילוב מושלם בין מה שאני רוצה באמת למה שעם ישראל צריך. זהו עיקר השטח — השילוב של שני הדברים. הרי מה שאני רוצה באמת הוא ודאי ניצול של הכישורים הטובים בהם ה' חנן אותי — ה'אני' המבורר והטוב, מה שנקרא הגשמה עצמית (שכוללת באופן בלתי־נפרד השפעה טובה לזולת, כנ"ל[ג]) — והוא צריך לגמרי להשתלב, להתייחד, עם הצורך של הכלל.

מתוך המחשבה על הרצון הטוב להשפיע (גדלות א') האדם מסוגל, באופן טבעי, לצאת מעצמו ולחשוב על יעד של הכלל

השילוב הזה הוא כבר גדלות ב', אבל לפניו אני צריך לרדת עוד פעם לחשוב מה הכלל חסר — זה קטנות ב'. בכלל, השליחות דורשת הגשמה ("שלוחו של אדם כמותו ממש", כנ"ל, כמו "חלק אלוה ממעל ממש"[ד], במובן של מימוש והגשמה[ה]) — אי אפשר להיות שליח בהפשטה. אם אדם מתבונן מה הוא רוצה באמת, השליחות שלו עוד מופשטת, לא מחוברת למציאות (לכן הרבי השלים את ההדרכה "יתבונן מה רוצה באמת" ב"ויתייעץ בידידים מבינים" איך לממש את הרצון). לכן, אם אדם מתחיל בשליחות מתוך גדלות א' הוא צפוי לכשלון מסוים, והתסכול מאי־ההצלחה מוביל אותו לקטנות ב' — לשאלה (לא רק 'מה אני רוצה?' אלא) 'מה חסר לעם ישראל?' (באופן שמזכיר את דברי אדמו"ר הזקן למישהו 'אתה חושב מה אתה צריך, ולא בשביל מה צריכים אותך!') — שאלה מציאותית, בה משתלב הרצון האמתי של האדם, לפי יכולותיו ומתנותיו מן השמים, לשטח שלם של שליחות.

ממקבל למשפיע

עוד נקודה חשובה: בשלב הראשון, קטנות א', כאשר אני חושב 'מה חסר לי?' אני מקבל והרצון שלי הוא רצון לקבל. בשלב השני, גדלות א', כאשר אני חושב 'מה אני רוצה באמת?', אני הופך למשפיע. הרי, כפי שכבר הוסבר, הרצון האמתי של כל יהודי הוא להיות משפיע טוב לזולת, לא על מנת לקבל בעצמו — יהודי הוא משפיע בעצמו[ז] (לא־אגוצנטרי בעצם, מסוגל

ג בקטנות א' גם המחשבה 'מה אני רוצה?' היא בעצם מחשבה על החסרון האישי, על ה'אני' בלבד, ולא על הגשמה עצמית אמתית – יתכן שאני רוצה להיות גאון בתורה או זמר מפורסם, אבל זהו לא רצון אמתי של הגשמת הכשרונות והשפעה ברוכה לעולם, אלא תחושת חסרון שכרוכה הרבה פעמים בצורך מעוות ביחס הצבור – להיות גאון בתורה כדי להתגאות בפני הבריות, חלילה, או להיות זמר מפורסם הנהנה מהערכת הציבור. כלומר, בקטנות א' חסרה הערכת הזולת, אבל מגדלות א' ואילך החסרון הוא פנימי – חסר לי להשפיע באמת לזולת, שלא על מנת לקבל פרס (וכדלקמן בפנים עוד).

ד תניא פ"ב (ומופיע כן בשפע טל, הקדמה בן מאה שנה). ע"פ איוב לא, ב.

ה לוח 'היום יום' כ"ג מנחם־אב.

ו סה"מ תש"ח עמ' 191־192, 194. ראה גם "התמים" חוברת חמשית עמ' 53־5; אגרות קדש אדמו"ר הריי"צ ח"ג עמ' 438; להפוך את החשך לאור פ"ג (עמ' לז).

ז בשם הרבי מליובאוויטש. ראה מלכות ישראל ח"א עמ'

בטבעו ל'הנחת עצמותו' לטובת הזולת). השפעה בלי כל ציפיה לקבלת תמורה (בלי תחושת "הב הב"[ח]) נקראת "חסד של אמת"[ט], לכן הדגש כאן הוא 'מה אני רוצה באמת?'. אמת היא פנימיות ספירת היסוד, המשפיע חסדים למלכות, לכלל ישראל. בשלב השלישי, קטנות ב', 'מה חסר לעם ישראל?', עיקר השאלה הוא מה חסר לכלל שאני — עם הכשרונות שלי, בהם ה' חנן אותי, והרצון הטוב שלי, שלא על מנת לקבל פרס אלא השפעה בטהרתה — מסוגל, בעזהי"ת, למלא. ממילא, התכלית של שלב זה היא גדלות ב' — שילוב והתאחדות אמיתית ביני לבין הכלל, מציאת השליחות שלי בחיים, השליחות לשמה נבראתי, "אני לא נבראתי אלא לשמש את קוני"[י] כשליח שלו, להיטיב בגו"ר לבניו אהוביו, עם ישראל קדושים.

אם אני רוצה לקבל אהבה עלי לאהוב בכל לבבי נפשי ומאדי, שהרי "כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם"

נמחיש את זה לגבי הדוגמה של האהבה, דוגמה עיקרית של 'מה חסר לי?':

בקטנות א' העיקר הוא ההרגשה שחסרה לי אהבה מאחרים — לא מספיק אוהבים אותי, והדבר גורם לי לתסכול ומשבר (זהו משבר החסד בעולם התהו, עולם של "אנא אמלוך"[יא], בו הכל הוא "לגרמיה"[יב] כעלוקה האומרת "הב הב" וכיתוש שמכניס ואינו מוציא[יב]).

גדלות א' היא התבגרות ממחשבה־הרגשה זו גופא, להכיר שאם אני רוצה לקבל אהבה עלי לאהוב בכל לבבי נפשי ומאדי, שהרי "כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם"[יג] (כמו שלומדים בתניא של הימים הללו[יד]). ממילא אני חושב איך להביע, בדבור ומעשה, את אהבתי לזולת.

אכן, ידוע שהרבה פעמים אופן ההשפעה לזולת מתוך האהבה שלי — הרואה את הזולת כהשתקפות שלי, ולא אותו כמו שהוא באמת, עם צרכים האמיתיים — לא מתאים כלל לזולת במקומו הוא (כמבואר בדא"ח[טו] לגבי ההבדל בין חסד, הממוקד ברצון שלי להיטיב, לרחמים, שבאים מתוך הזדהות נפשית פנימית, לשים את עצמי ב'נעלים' של הזולת, ולדאוג שמה שאני נותן לו הוא באמת מה שהוא רוצה ושהוא יתקבל בתוך הכלים שלו בכי טוב). המחשבה הזו, של מה חסר לזולת — ולא מה אני רוצה לתת לו — היא כבר קטנות ב'.

המחשבה למה זקוק הזולת מביאה בסופו של דבר לשלמות היחוד, שעשועים, של המשפיע והמקבל. בשלב הזה מתגלה פנימיות האמת, "אמת לאמתו", שהמשפיע (ללא שום פניה אישית) הוא־הוא המקבל ואילו המקבל־הנצרך באמת הוא־הוא המשפיע (שהרי "יותר ממה שבעל הבית עושה עם העני העני עושה עם בעל הבית"[טז] ובפרט בהשפעה לכלל ישראל, זוהי הזכות הגדולה של המשפיע, שגם בלעדיו "רוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר"[יז]).

כלומר, יש כאן תהליך: בקטנות א' האדם הוא מקבל, בגדלות א' הוא משפיע, בקטנות ב' הוא שוב בחשיבה של מקבל — לא כמקבל בעצמו, אלא כמי ששם את עצמו בנעליו של המקבל ומתבונן מה הזולת רוצה וצריך לקבל ממנו — ולבסוף בגדלות ב' יש יחוד שלם, שיש בו התכללות ושויון, בין המשפיע והמקבל.

שכד.
ח תקו"ז ו (כב, א).
ט בראשית רבה צו, ה.
י קידושין פ"ד מי"ד.
יא ע"פ מלכים־א א, ה.
יב במדבר רבה יח, כב.
יג משלי כז, יט.
יד תניא פמ"ו.
טו ראה הנפש פ"י (עמ' קסה); עמודיה שבעה בראשית הערה טו (ובכ"מ).
טז ויקרא רבה לד, י; רות רבה ה, ט.
יז אסתר ד, יד.

מי המשלח?

דברנו הרבה על השליחות, אבל לא מספיק הדגשנו ששליח הוא "ציר נאמן לשולחיו" — הוא צריך משלח. אפשר לדרוש שבכל השאלות הנ"ל ה"מה" הוא מלשון בטול (כמו שדורשים הרבה פעמים בחסידות[יח]), כמו ה"ונחנו מה"[יט] של משה רבינו: 'מה חסר ליז' — חסר לי 'מה', בטול ("בטל רצונך"[כ]). 'מה אני רוצה באמת?' —אני רוצה באמת 'מה', בטול אמתי של כל ישותי הנפרדת מבורא עולם, שבראני בצלמו על מנת להדבק בו. 'מה חסר לעם ישראל?' — חסר לעם ישראל 'מה', בטול אמתי של כל פרט להכלל בכלל (דבר שבלתי אפשרי ללא דבקות בה' — "אב אחד לכולנו", כנ"ל — על ידי מצות מעשיות, מצוה לשון צוותא וחיבור, כנודע[כא]), מתוך מסירות נפש עבור הכלל. שליח, מעצם הגדרתו, בטל למשלח (כמו שהיד בטלה לנפש — השליח הוא "ידא אריכתא" של המשלח[כב]), אך מי הוא המשלח?

> 'מה חסר לעם ישראל?' – חסר לעם ישראל 'מה', בטול אמתי של כל פרט להכלל בכלל

אצל מי שאין לו רבי — כמו אברהם אבינו, היהודי הראשון והשליח הראשון (כנ"ל) — ה' הוא המשלח. כך מונח בפשטות בלבו, לבו אומר לו מה השליחות שה' יתברך מטיל עליו (ואכן, כאשר השליח בטל לגמרי להשי"ת המשלח הוא יכול, כמו משה רבינו, לומר על דעת עצמו[כג] "כה אמר הוי' אלהי ישראל"[כד]) — זה כח מדמה מבורר, עד שהמחשבה 'מי המשלח?' לא נמצאת כלל במודע שלו. מה שאברהם אבינו הכיר בגיל שלש הוא מחויב המציאות עבורו, טבע שלו, ו'מונח' לו ששליחותו בחיים היא לפרסם אלקותו יתברך בעולם. אפשרות נוספת היא שהאדם מרגיש שכנסת ישראל שולחת אותו — כמו שיואב שר צבא דוד אומר לצבא ישראל "חזק ונתחזק בעד עמנו וגו'"[כה], תודעה שהעם מטיל עליו את השליחות. אבל בדורנו העיקר הוא לקבל שליחות מרבי על דרך ההכרה המודעת של כל חסיד חב"ד — 'אני שליח של הרבי מליובאוויטש'. השליחות מהרבי נותנת תקיפות, התמדה ומסירות נפש בשליחות. כלומר, אחרי כל השאלות שאדם שואל את עצמו, בסופו של דבר השליחות לא תלויה בשיקול דעתו אלא באה מתוך בטול אמתי לרבי ('מה' לשון בטול, כנ"ל), וכך הישות שלי לא מעורבת בתוך השליחות[כו].

אפשר לתת מבנה פשוט של שם הוי' ב"ה: ה' כמשלח הוא האבא (**י**), "אבינו מלכנו", וכנסת ישראל — האומה — כמשלחת היא האמא (**ה** עילאה)[כז]. יש מעלה בתחושת כנסת ישראל כמשלחת (גדלות), על פי הכלל ש"פנימיות אמא [פנימית עתיק]" למעלה מ"פנימיות אבא [פנימיות עתיק]"[כח] (כלומר, דווקא בה יש גילוי העצמות ממש). הרבי כמשלח הוא הבן (**ו**), שהרי הוא דבוק בקוב"ה ובשכינתיה "כבר דאשתדל בתר אבוי ואימיה וכו'"[כט] (כפי שמתואר משה רבינו[ל], וכמוהו "אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא"[לא], הרבי־המנהיג של הדור). השליח עצמו הוא הבת (**ה** תתאה) ביחס למשלחים, וד"ל.

יח ראה לקו"ת ויקרא ג, ד; פינחס עו, ב; מסעי צא, ג. ובכ"מ.

יט שמות טז, ז.

כ אבות פ"ב מ"ד.

כא לוח "היום יום" ח' חשון. ובכ"מ.

כב (ראה לקוטי שיחות כרך לג, עמ' 113 ואילך שמביא את דברי הלקח טוב להר"י ענגל כלל א על ארבעה גדרים של בטול למשלח, שנתבארו בארוכה בשיעורי ניסן תשס"ג).

כג ראה רש"י על שמות לב, כז.

כד שמות לב, כז.

כה שמואל־ב י, יב.

כו כמובן, המדובר הוא בחסיד תמים באמת, ולא במי שעושה את השליחות קרדום לחפור בה ומדבר בשם הרבי מתוך יהירות עצמית וכו'.

כז כדרשת חז"ל (ברכות לה, ב) ש"אביו ואמו" (משלי כח, כד) הם קוב"ה וכנסת ישראל.

כח הגהת הרנ"ש לאוצרות חיים שער עתיק פ"ד. ראה תורת שמואל תרכ"ז עמ' לד (וראה שם עמ' עח שמציין לזהר ח"ג קעח, ב).

כט זח"ג רפא, א.

ל ראה גם תניא פ"י.

לא ע"פ תקו"ז תקון סט (קיב, א). וראה גם זהר ח"ג רטז, ב.

בעצם אני שלוח מעצמי לעצמי, התכלית של "ציר נאמן לשולחיו", לשון רבים, כל הנשמות הכלולות בכנסת ישראל

קטנות וגדלות ביחס למשלח

גם כאן אפשר לדבר על שלבים של קטנות וגדלות[לב]: בקטנות א' וגם בגדלות א' אין עדיין הכרח לקבל כוחות על ידי התקשרות־אמת לרבי, כי יחסית שני השלבים האלה הם בחינת 'יש' (מוחין דאמא), שאין בהם עדיין בטול מוחלט למשלח. גם האמונה של קטנות א' וגם ההכרה (ידיעת המציאות) של גדלות א' הן עדיין יחסית מרחוק — המשלח נמצא ברקע, אבל לא לנוכח ממש מתוך בטול של חכמה־ראיה[לג]. לעומת זאת, קטנות וגדלות ב' הם כבר בחינת 'אין' (מוחין דאבא), עם נוכחות מורגשת של המשלח ובטול אמתי, מקרוב, כלפיו.

לכן, בקטנות א' המשלח הוא ה', מתוך האמונה הבסיסית שלי במציאות ה', שמנהיג ומשגיח בפרט, ונותן לי את השליחות שלי בחיי (רק שעלי לברר מהי). בגדלות א' המשלח הוא כנסת ישראל, כאשר יש כבר יחוד של קוב"ה ושכינה, כנסת ישראל (דבר שדורש הכרה, מוחין). כלומר, בקטנות א' אני מרגיש "שלוחא דרחמנא" ובגדלות א' אני "שלוחא דידן"[לד].

רק בקטנות ב' יש כבר דילוג להכרה (אך עדיין בקטנות, מתוך בטחון) שפנימיות השפע ונתינת הכח מהשי"ת עוברות דרך הצדיק, שהוא הצינור לגלות את פנימיות רצון ה' בכל דור ודור לכל אחד ואחד. ממילא, כדי שאדע באמת מהי השליחות שלי[לה] ואקבל כוחות גדולים ופנימיים לממש אותה עלי לקבל אותה דרך רבי שהוא בחינת "בלי גבול בגבול"[לו], צינור לאין־סוף ברוך ה', אותו רבי שאני כל כך אוהב, בטל אליו ונכון לקיים את הוראותיו במסירות נפש. בשלב הזה שוב נכון לומר שאני "שלוחא דרחמנא", כאשר השליחות של ה' באה דרך **הצנור** של הרבי (בחינת "**נֹצר** חסד"[לז], המזל העליון עליו נאמר "אַיִן מזל לישראל"[לח]), שהוא סוד "נביעת האין סוף"[לט], פנימיות גילוי "אחד האמת"[מ] לדור.

בגדלות ב' קוב"ה מתלבש־מתיחד לגמרי בשכינת עוזו, כנסת ישראל, ואני מרגיש את עצמי (בבטול מוחלט של עצמי הנפרד) "שלוחא דידן" של כנסת ישראל (ובעצם אני שלוח מעצמי לעצמי, התכלית של "ציר נאמן לשולחיו", לשון רבים, כל הנשמות הכלולות בכנסת ישראל) כאשר בתוך כנסת ישראל נוכח ה' עצמו. כאן מורגש שהרבי־המשלח הוא הביטוי השלם של כנסת ישראל, "שמשה הוא ישראל וישראל הם משה לומר לך שנשיא הדור הוא ככל הדור כי הנשיא הוא הכל"[מא] (ומשה שבדור שקול כנגד ששים ריבוא נשמות ישראל[מב]). בגדלות ב' זוכים לדבקות בשלמות — אני ועם ישראל אחד ועם ישראל וקוב"ה כולא חד (האב, האם, הבן והבת), וד"ל.

לב המדובר לקמן מתבסס על המבואר בכ"ד – ראה לב לדעת מאמר "אמונה ובטחון" פ"ו. ובכ"מ – שארבעת השלבים הם אמונה (קטנות א'), ידיעת המציאות (גדלות א'), בטחון (קטנות ב'), ראית המהות (גדלות ב').

לג כמובן, זו המציאות השכיחה אצל אנשים כערכנו – "הלואי בינוני" (מאמר הרה"צ ר' הלל מפאריטש – בית רבי ח"ב פ"ח הערה ג), היונק את חיותו ממנהיג הדור, "צדיק יסוד עולם" (משלי י, כה) **הרבי** של הדור, שהוא "**ראש בני ישראל**" (וראה תניא פ"ב) – אך צדיקים גמורים של תניא, דוגמת אברהם אבינו ומשה רבינו, שתוארו לעיל, דבוקים לגמרי בקוב"ה כמשלח, ודוק.

לד וראה יומא יט, א; נדרים לה, ב (וראה גם שיעור ו' אייר השתא בביאור מושגים אלה).

לה על דרך דברי הרבי המהר"ש לחסיד שאמר שסדר הלימוד שנתן לו אינו תואם את הכלל "אין אדם לומד אלא במקום שלבו חפץ" (ע"ז יט, א) – אתה לא יודע מה אתה רוצה באמת... (ראה לקוטי סיפורים עמ' קמו־קמז).

לו מאמר רבי הלל מפאריטש, כפי שמופיע בכתבי החסיד ר' יוחנן גורדון. מובא במגדל עז (מונדשיין) עשרה מאמרות עמ' שנג ונתבאר באריכות ב**לב לדעת** מאמר "וצדיק יסוד עולם".

לז שמות לד, ז.

לח בעש"ט עה"ת לך אות כו; ע"פ שבת קנו, א.

לט כש"ט (קה"ת) אות קמ.

מ תניא פל"ה בהגהה. ראה פלה"ר ד"ה "ואשה אחת" פ"ז (סא, ד).

מא רש"י לבמדבר כא, כא.

מב וראה שיר השירים רבה א, סה (ועוד).

"וספרתם"
פניני ספירת העומר

טוב להודות בספירת העומר

קיצור מהלך השיעור

בהמשך לסדרת המאמרים על ספירת העומר, המאמר הנוכחי עוסק ב**הודאה**, **מדת ההוד**, קשור במיוחד ליום **ל"ג בעומר**, יום ה"הוד שבהוד", כאשר ההשראה למאמר היא מדבריו של הגאון רבי יוסף ענגיל זצ"ל בדרשתו על ספירת העומר.

זו הזדמנות ללמוד על **מדת ההוד בנפש** – החל מ**הודיה כפשוטה**, "מודה אני לפניך", מתוך **הודאה על האמת** (שאינני מבין). ועד ל**הודאה־על־ההודאה** (ב'מודים דרבנן'), ועוד.

הדברים מתחילים בפשט הכתובים: ההודאה של **קרבן העומר** בחדש האביב, **שתי הלחם** בחג הקציר, ו**ספירת העומר** המחברת ביניהן, בדמיון ל**קרבן תודה**. בהמשך נוגעים בקשר בין ההודאה ל**מספר חמש** ול**בית המקדש**, ומסיימים בהשוואה בין **סדר הדורות** לימי ספירת העומר.

טעם פשוט למצות ספירת העומר הוא ההודאה לה'[א] על כל החסד והטובה, ובמיוחד טובת ארץ ישראל (יחד עם תפלה לעתיד, "נותן הודאה לשעבר וצועק לעתיד לבוא"[ב]) — הודאה במדת ההוד.

הכל מתחיל בקרבן־מנחת העומר, "וְאִם תַּקְרִיב מִנְחַת בִּכּוּרִים לַה' אָבִיב קָלוּי בָּאֵשׁ גֶּרֶשׂ כַּרְמֶל תַּקְרִיב אֵת מִנְחַת בִּכּוּרֶיךָ"[ג] — "הודאה על האביב"[ד] ב"חדש האביב"[ה], שאז "השעֹרה אביב", ראשית הבשלת תבואת השנה — להודות לה' בורא עולם הבוחר בעמו וארצו על טוב הארץ בהקרבת ראשית התבואה בבית המקדש. בזכות ההודאה זוכים לארץ ישראל, "על ידי מצות העומר זכה אברהם לירש את ארץ כנען"[ו], ומתברכת תבואת השנה, "הביאו לפני עומר בפסח כדי שתתברך לכם תבואה

נערך ע"י יוסף פלאי, מרשימת הרב ניסן אייר תשפ"ה.

א מיוסד על דברי ר"י ענגיל, אוצרות יוסף דרוש ח.

ב ברכות פ"ט מ"ד.

ג ויקרא ב, יד. **מנחת בכורים** = **ביאת המשיח**. **מנחת בכורים להוי'** (**הוד** אותיות) = **ארץ ישראל**, תכלית עבודת העמר הוא הביאה וישוב הארץ.

ד ספורנו ויקרא כג, ח.

ה שמות כג, טו.

ו שמות ט, לא. ופירש רש"י "כבר בכרה ועומדת בקשיה".

ז ויקרא רבה כח, ו.

לאחר עבודת ההודיה בספירת העומר גם החמץ מצטרף לעבודת ה' בהגבהה דקדושה

שבשדות"[ח].

בהמשך, שתי הלחם בחג השבועות, "חג הקציר"[ט], הם "מנחה חדשה לה'" להודות על הקציר[י]. בפסח מודים על בכורי שעורה, מאכל בהמה, ובשבועות מודים על בכורי חטה, מאכל אדם. אם כן, ספירת העומר מחברת בין ההודאה של העומר להודאה של שתי הלחם.

התבאר (במאמרים הקודמים) שטעם הספירה הוא כפול: חיבור יציאת מצרים למתן תורה והחיבור לביאה לארץ. הספירה היא הודאה על מתנת הארץ בכלל ועל תבואתה בפרט, כאשר בזכות התורה זוכים לארץ.

חמץ ומצה

שתי הלחם הן הקרבן היחיד הקרב חמץ, כמו קרבן תודה שיש בו לחמי חמץ[יא]. והנה בקרבן תודה יש גם לחמי מצה וגם לחמי חמץ, וכן מצטרף העומר (מצה) לשתי הלחם (חמץ) וביחד הם כקרבן תודה! ממילא מובן שימי ספירת העומר, המחברת בין העומר לשתי הלחם, הם סוד קרבן תודה.

המהר"ל מבאר[יב] שחיבור החמץ והמצה הוא כיון ש"קרבן תודה מורה כי כל חלופי וחלוקי המציאות אל השם יתברך". ה' "נושא הפכים", חמץ ומצה, ומחברם יחד, ולכך מגיעים דווקא בכח ההודיה של האדם, בהודאה על האמת שמעל השגתי.

ועוד בדרך העבודה: ענין המצה הוא הכנעה ובטול, לעומת החמץ, התנשאות והגבהה, החל מעצם הרגשת הישות (וכן היצר הרע מכונה "שאור שבעיסה"). בפסח אסור משהו חמץ, להשמר מכל שמץ של ישות. אבל כאשר האדם מודה לה' באמת בכל לב, הריהו בתכלית ההכנעה — מדת ההוד בנפש — ואז אין חשש של הרגשת היש וממילא מותר חמץ! שרש הישות בקדושה הוא בספירת הבינה שהיא גם מקור השמחה ("אם הבנים שמחה"), והנה הבינה מתפשטת עד הוד ("בינה עד הוד אתפשטת") ולכן כאשר ההוד מתוקן, בהודיה שלמה, אז מתפשטת השמחה ומתגלה, "ושמחתם" בחג השבועות!

גם להגבהה של החמץ יש מקום בעבודת ה', "ויגבה לבו בדרכי ה'"[יג] — הגבהה שהיא־עצמה מתוך בטול (הגבהת הלב המשקפת באופן 'נקי' את גאות ה'). בהכנעה הראשונית של פסח אנחנו 'בורחים' מכל גאות, אבל לאחר עבודת ההודיה בספירת העומר גם החמץ מצטרף לעבודת ה' בהגבהה דקדושה.

מדת ההוד

הודאה שייכת לספירת ההוד החמישית משבע מדות הלב, "הגְדֻלה [חסד] והגבורה והתפארת והנצח וההוד"[יד] (**חמישי** הוא **משיחי**[טו]). להוד יש כמה משמעויות מלבד תודה־הודאה: הוד והדר, הודאה על האמת והודאה על חטא. אך הכל נובע מאותה נקודה: מתוך הודאה על האמת האדם מודה בחסרונו, מודה לה', וזוכה להוד והדר, הכל על ידי תכונת התמימות, פנימיות ההוד, ואז האדם מעלה 'אור חוזר', הוד מלשון הד.

תיקון ההוד הוא הבסיס לתיקון המדות בכלל, "**דע** לומר **תודה**" (סוד האות **דלת**, דל־עני היודע להודות לגימ"ל הגומלת חסד) בהכרת

ח ראש השנה טז, א.

ט שמות כג, טז.

י ראה חינוך מצוה שז "משרשי המצוה, כתבתי במצות העומר... מה שמספיק גם לשתי הלחם על צד הפשט".

יא רמב"ן ויקרא כג, יז עיי"ש.

יב תפארת ישראל פ"ל.

יג דבהי"ב יז, ו.

יד דבהי"א כט, יא.

טו "הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד" (ישעיה נב, יג) : "ישכיל" כנגד החסד (ככתוב ש'מתנת החכמה' היא בחסד); "ירום" בגבורה; "ונשא" בתפארת; "וגבה" בנצח (הנקרא 'עומק רום'); "מאד" בהוד – **מאד** = **ג** פעמים **הוד** (ממוצע כל אות).

הטוב. בלשון המהר"ל[טז], ההודאה השלמה היינו לייחס הכל אל ה' יתברך, האדם מודה "שהוא אל ה' יתברך", וכן "כל הנמצאים וכל חילופי המציאות הכל הוא אליו יתברך", עם הידיעה שכל השלמת חסרון היא אך ורק ממנו יתברך. ממילא כלול בזה הכרה ודעת בהשגחה פרטית מאת ה' הטוב.

תיקון ההוד הוא על ידי המוחין: "בינה עד הוד אתפשטת", על ידי הדעת המאירה במדות הלב, ה' חסדים המתפשטים בחמשת הקצוות של המדות עד ההוד ואז מההוד מתחיל אור חוזר (הד) לחסד, כמו ההודאה של האדם על החסד השופע עליו. בהוד יש את ההודאה במה שמעל טעם ודעת, אני מודה שבאמת אינני יודע. אם כן, התפשטות הבינה עד ההוד היינו להבין ולהודות כי "תכלית הידיעה [היא לדעת] שלא נדע" (כמו שהוסבר בענין שער החמשים).

ימי הספירה הם סגולה ליחיד ולכלל 'לעמוד על הרגלים', בגשמיות וברוחניות, לחזור ל'טבע היהודי' המתוקן, הרגלים טובים

מעלת האדם בהיותו מְדַבֵּר וכותב המהר"ל[יז] שזוהי המדרגה החמישית: חומר פשוט אחד וארבעה מורכבים, דומם צומח חי מדבר. המדרגה החמישית, המדבר, היא כנגד ההוד — ההודאה מתבטאת בדיבור, ועיקר מעלת האדם ותכלית בריאתו היא להודות לה'. "עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו"[יח] ("אתם קרויים אדם") — לספר תהלת ה' ולהודות לו בספירת **העמר** (על ידי **אמר**).

ההוד בספירת העומר

ספירת העומר היא תיקון כל מדות הלב אבל העיקר הוא תיקון ההוד, במדת התמימות, פנימיות ההוד — "שבע שבתות תמימות". על כן היום החשוב ביותר בספירת העומר הוא ל"ג בעומר, הוד שבהוד, היום החמישי בשבוע החמישי. **מט** ימי הספירה נחלקים ל-**לב טוב** ימים ("איזוהי דרך טובה שידבק בה האדם? לב טוב"[יט], הכלל הגדול בתיקון המדות המבואר בפרקי אבות שקוראים בספירת העומר) — **לב** ימים עד **לג** בעומר, אז נשלם עיקר תיקון הלב, ועוד **טוב** ימים ממנו ואילך (כלומר שהוא יום **הטוב** מסוף הספירה, כמבואר בכוונות שמצד האור הפנימי ל"ג בעומר הוא הוד שבהוד ומצד האור המקיף הוא תפארת שבתפארת).

ספירת העומר בכללה קשורה למספר חמש, "תספרו חמשים יום", שלמות של עשר פעמים חמש, כנגד חמשים שערי בינה. וכן מבואר באר"י שיש כוונה בספירה של **י** פעמים **ה**, סוד שם **י־ה** [= **הוד**]: סופרים **י** פעמים מחסד עד הוד, עיקרי המדות, כאשר התכלית היא להגיע להוד.

הוד שבהוד, ל"ג בעומר, הוא יום ההילולא של רשב"י שהיה "רבי שמח", ואסר באיסור חמור להתאבל (על חורבן הבית) ביום שמחת לבו — רבי שמעון שייך לבינה (שמעון לשון שמיעה בבינה, 'דערהער' בלשון החסידות), "אם הבנים שמחה" המתפשטת עד הוד ושם מתגלה ברוב הוד והדר.

ההודאה היא על ידי הדעת. "יום ליום יביע אומר ולילה ללילה יחוה דעת"[כ] — "יום ליום יביע אמר" בספירת העומר (**אמר** פנימיות **עמר**) יום יום ("היום יום אחד" וכו'); "ולילה ללילה יחוה דעת", הספירה בפועל בלילה, הודאה מתוך שלמות הדעת. כך מבואר בגמרא[כא] כי הדין לספור בלילה קשור למה שנאמר "תמימת

טז תפארת ישראל פ"ל.
יז תפארת ישראל פט"ז.
יח ישעיה מג, כא.
יט אבות פ"ב מ"ט.
כ תהלים יט, ג.
כא מנחות סו, א.

תהיינה", הרומז למדת התמימות, פנימיות ההוד.

שלמות ההוד, הוד שבהוד, היינו להודות על ההודאה — אני מודה על כך שאני מודה, ולא משייר דבר שלא מודה עליו (כמו שיתבאר בענין מודים דרבנן). בסגנון נוסף: אני מודה על כך שיש לי דעת להודות, "אתה חונן לאדם דעת", ועל כך אני מודה, אומר תודה על מתנת הדעת.

יהודה מודה

הקשר של הוד־הודאה למספר חמש חוזר בעוד הרבה ענינים. פסוק ההודאה המובהק "**הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו**" (= **כד** פעמים **טוב**) חוזר חמש פעמים בתנ"ך[כב] (מלבד פעמים נוספות בשינויים), אנו מודים על היות ה' יתברך עצם הטוב והרי "טבע הטוב להיטיב" תמיד, "כי לעולם חסדו".

לכל הדעות מותר ומצוה גדולה להתחתן בהוד שבהוד, ל"ג בעומר, ביום ההילולא של רשב"י (והרי הילולא היא חתונה)

בבריאת אדם הראשון, בשעה החמשית "עמד על רגליו"[כג] (לאחר שברביעית נזרקה בו נשמה), ואז יכל להודות לה'[כד]. שתי הרגלים הם כנגד נצח והוד: על ידי ההוד (בשעה החמישית) נעשה אדם עומד על רגליו שמתקיים בו "ואולך אתכם קוממיות, בקומה זקופה"[כה]. רגל היא לשון הרגל, והספירות נצח והוד הן תיקון ההרגלים, הרובד המוטבע בנפש. וכן ימי הספירה הם סגולה ליחיד ולכלל 'לעמוד על הרגלים', בגשמיות וברוחניות, לחזור ל'טבע היהודי' המתוקן, הרגלים טובים.

לשון הודאה כתובה לראשונה בתורה בדברי לאה אמנו בהולדת יהודה, הבן החמישי: "הפעם אודה את ה' על כן קראה שמו יהודה"[כו]. **יהודה** = אותיות **הוד** באמצע וסביב אותיות **יה** = **הוד**. "יהודה הודה ולא בוש"[כז], וכן דוד שבא מיהודה מודה ועוזב ("חטאתי לה'"[כח]). יהודה גרם גם לראובן להודות ולעשות תשובה, "מי גרם לראובן שיודה? יהודה"[כט], ועליהם נאמר "להם לבדם נתנה הארץ"[ל], זכו לירושת הארץ בכח ההודאה. **יהודה ראובן** = 289 = **טוב** ברבוע = **ברא אלהים**, בריאת העולם כדי שיודו לשמו יתברך.

"המשמח חתן וכלה זוכה לחמשה קולות"[לא] כאשר הקול החמישי הוא הודאה, "קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה קול אומרים הודו את ה' צבאות [צבאות הוא השם הקדוש הכולל נצח והוד, אך עיקרו הוד[לב], ההוד מודה לנצח] כי טוב ה' כי לעולם חסדו מביאים תודה בית ה'"[לג]. עיקר הענין לשמח חתן וכלה הוא ההודאה, וכל המשמחו "כאילו הקריב תודה". והמהר"ל לשיטתו מפרש: חתן וכלה, איש ואשה, הם מציאויות מחולקות, ולכן המשמח חתן וכלה כאילו הקריב תודה, כי קרבן תודה מורה "שכל חילופי המציאות הם אל השם יתברך". ויש להוסיף בקשר לספירת העומר: חתן וכלה הם בחינת צורה וחומר, החתן הוא בחינת **אמר**, ר"ת **אור מים רקיע**, אור ישר היורד מלמעלה למטה, והכלה היא **עמר** (המתחלף ב**חמר**) העולה מלמטה למעלה, סוד הנפת העומר, סופי תבות "**אור מים רקיע**" בדרך אור חוזר. נמצא שספירת ההוד מאחדת חתן וכלה, ומכאן טעם פנימי לכך שלמרות האבלות של ימי הספירה הרי לכל הדעות מותר ומצוה גדולה להתחתן בהוד שבהוד, ל"ג בעומר, ביום ההילולא של

כב תהלים קו, א; קז, א; קיח, א; קיח כט; דבהי"א טז, לד.
כג סנהדרין לח, ב.
כד ראה זהר ח"א רכא, ב.
כה ויקרא כו, יג ורש"י.
כו בראשית כט, לה.
כז סוטה ז, ב.
כח שמואל־ב יב, יג.
כט בבא קמא צב, א.
ל איוב טו, יח־יט. סוטה ז, ב.
לא ברכות ו, ב.
לב בהקבלת שבעת השמות שאינם נמחקים, צבאות הוא כנגד הוד.
לג ירמיה לג, יא..

רשב"י (והרי הילולא היא חתונה) בהתפשטות בינה־שמחה עד הוד כמבואר לעיל.

תפלת שמונה־עשרה פותחת ומסיימת בברכות שבח והודאה: הראשונה מגן אבות, השניה מחיה המתים, השלישית אתה קדוש, הרביעית רצה, והחמישית הודאה "מודים אנחנו לך". שלש הראשונות כנגד האבות, חסד־גבורה־תפארת, ושלש האחרונות כנגד משה אהרן ויוסף, נצח־הוד־יסוד, כאשר אהרן כנגד ההוד. ההודאה מגיעה לשיאה ב'מודים דרבנן': "מודים אנחנו לך ה' אלהינו... על שאנו מודים לך"[לד] — זהו הוד שבהוד, מודים על כך שזכינו להודות, הודאה על ההודאה (והוא דבר שאין לו סוף כמובן).

כל סדר היום מתחיל בהודאה, באמירת "מודה אני לפניך". אחר כך בפסוקי דזמרה יש הרבה הודאות, במיוחד במזמורי "הללויה" עד "כל הנשמה תהלל יה הללו־יה" — "על כל נשימה ונשימה שאדם נושם צריך לקלס [להודות ולהלל] לבורא"[לה] (**נשם יה** — על ידי הודאה לה' נושמים כביכול את קדושת השם י־ה, סוד אבא ואמא, מוחין דגדלות פנימים), סיום וחתימת כל ספר תהלים בהלל והודאה (**מודה אני לפניך מלך חי וקים** = 38 פעמים **הוד**. **כל הנשמה תהלל יה** = 930 = 62 פעמים. יחד = 100 פעמים **הוד** = 1500 = **י־ה־ו־ה** בהכאת אותיות).

הודיה בבית המקדש

"וההוד זה בית המקדש"[לו]. "חמשה קנינים קנה הקב"ה בעולמו" והחמישי מתוכם הוא בית המקדש[לז], חמישי בחינת הוד, וכן החמישי משנה סדרי משנה הוא סדר קדשים. כללות ענינו של בית המקדש הוא הודאה לה', "ששם עלו שבטים שבטי יה עדות לישראל להודות לשם ה'"[לח], הודאה מתוך בטול המתבטא בהשתחויה.

> על ידי ההודאה שלנו לה' בימי הספירה אנו בונים ברוחניות את בית המקדש

וכן דרשו "'כמגדל דוד צוארך בנוי לתלפיות', במקום שהיו ישראל נותנים הודיות למקום"[לט]. יהודה ודוד שייכים למלכות כמובן, אך "איהי [המלכות] בהוד". סוד השם יהו**דה** הוא **הוי' ד**, כאשר המלכות היא האות דל"ת, "דלית לה מגרמה כלום", ממנה יוצא **דוד**, אך ה־ד הופכת ל־**ה** (כמו צדק ההופך לצדקה, לאחר שהמלכות מקבלת את החסדים מאמא, **ה** ראשונה של **יה**ודה, דרך צינור היסוד, **ו**). אם כן גם ה־**ד** הראשונה של **דוד** הופכת ל־**ה** ואז מתקבל **הוד**, ונמצא שדוד הוא ראשית מדת ההוד.

אמנם במקדש מקריבים את כל הקרבנות, אך קרבן תודה עולה על כולם, "כל הקרבנות בטלים לעתיד לבוא וקרבן תודה אינו בטל לעולם"[מ]. וכן כדי להוסיף על קדושת ירושלים יש צורך ב"שתי תודות"[מא] (קשר בין הוספה להודאה). ראוי להזכיר את יום שחרור ירושלים שזכינו לו בחסדי ה' בדורנו, בימי ספירת העומר, כ"ח אייר ה'תשכ"ז, לפני **חן** שנים.

ההוד קשור במיוחד לשם י־ה, **הוד** = **יה**. "שבטי יה... להודות לשם ה'", "פתחו לי שערי צדק אבוא בם אודה יה"[מב]. בשמחת בית השואבה אומרים "אנו לְיָהּ וּלְיָהּ עינינו"[מג] — "אנו ליה משתחוים [בבטול והודאה] ועינינו ליה מיחלות"[מד]. וכן העליה למקדש היא "בחמש עשרה [**הוד**] מעלות כנגד חמשה עשר שירי המעלות שבתהלים"[מה].

בהבאת הבכורים (להודות לה'), כשהיו

לד סוטה מ, א.
לה בראשית רבה יד, ט.
לו ברכות נח, א.
לז אבות פ"ו מ"י.

לח תהלים קכב, ד.
לט שיר השירים זוטא ד, ד.
מ מדרש תהלים שם. רד"ק שם.
מא נחמיה יב, לא. שבועות פ"ב מ"ב. הלכות בית הבחירה פ"ו הי"ב.
מב תהלים קיח, יט.
מג סוכה פ"ה מ"ד.
מד סוכה נג, ב (לפי הגהת הב"ח).
מה כמוזכר בתחילת המשנה הנ"ל.

הירידות בספירת העומר אינן ירידות באמת אלא נכללות בעליה הכללית לקראת מתן תורה והביאה לארץ

נכנסים לעזרה היו אומרים "כל הנשמה תהלל יה הללויה"[מו], הודיה על כל נשימה ונשימה, שהוא ענין שם י־ה. והנה "מיום שחרב בית המקדש דיו לעולם שישתמש בשתי אותיות שנאמר כל הנשמה תהלל יה"[מז] — על ידי ההודאה שלנו לה' בימי הספירה אנו בונים ברוחניות את בית המקדש.

סדר הדורות וסדר הספירה

בית המקדש נבנה על ידי שלמה, שהיה לו "הוד מלכות"[מח] והוא הדור ה־**הוד** לאברהם (**שלמה** במ"ק = **הוד**, ובחשבון הרגיל = **הוד** פעמים **הודי**, כשנשיו הטו את לבו התקיים בו "הודי נהפך"). אך המקדש נקרא על שם **דוד** ("ביתך דוד"[מט]), הדור ה־**דוד** לאברהם, כפי שהתבאר ש**דוד** עצמו הופך ל־**הוד** (והמשיח הוא "מזרע דוד ושלמה"[נ] דווקא).

כך מבואר במדרש[נא] על מלכות בית דוד שנמשלה ללבנה המתמלאת בט"ו בחדש: "אברהם התחיל להאיר"; מאברהם יש **הוד** דורות של עליה עד שלמה (סיהרא באשלמותא), ואז **הוד** דורות של ירידה, "הודי נהפך עלי למשחית"[נב], "נתנני שוממה כל היום **דוה** [היפוך אותיות **הוד**, הודי נהפך]"[נג]. אכן, אחרי החורבן מתחילה עליה נוספת, **הוד** דורות נוספים של צאצאי בית דוד מנויים בספר דברי הימים, האחרון שבהם הוא "עֲנָנִי"[נד], הוא מלך המשיח[נה] ("עם ענני שמיא"[נו]), וזו כבר עליה עד אין סוף (שאין אחריה ירידה, גאולה שאין אחריה גלות).

ספירת העומר מתחילה דווקא ב'ימי הירידה', למחרת ט"ו בניסן, בימים בהם הלבנה נחסרת עד ראש חדש אייר. בחדש אייר יש מחזור שלם של עליה וירידה, ושוב עליה בתחילת חדש סיון. נמצא שימי הספירה בחדשים אייר סיון, עליה־ירידה־עליה, מזכירים את סדר הדורות הנ"ל. אך יש הבדל בין הנושאים: ימי הירידה של מלכות ישראל הם באמת ירידה וחשך גדול (אלא שהכל לטובה כפי שמגלגל "נורא עלילה"[נז]) ואילו בספירת העומר מתגלה שימי הירידה הם רק למראית־עין, אמנם אין בהם גילוי אור אבל דווקא הם מסוגלים לגלות את האור העצמי. הירידות בספירת העומר אינן ירידות באמת אלא נכללות בעליה הכללית לקראת מתן תורה והביאה לארץ. דבר זה מתגלה על ידי הספירה עצמה! שהרי הספירה היא נתינת חשיבות לכל יום ויום בפני עצמו. מתברר ש"ירידה צורך עליה"[נח], בלי הירידה אי אפשר להגיע לעליה הבאה, ועוד יותר (ועיקר), הירידה עצמה היא "תכלית העליה"[נט]. ענין זה מודגש בכך שספירת העומר מתחילה דווקא בימי הירידה־לכאורה, סוף חדש ניסן.

כל זה מתאים לחיבור יציאת מצרים עם הביאה לארץ שנעשה ע"י הספירה. הנסים הגלויים של יציאת מצרים הם אור גלוי, ואותם ממשיכים שיתלבשו גם בדרכי הטבע בכיבוש הארץ (כאשר האור נסתר ודוקא בזה יש גילוי עצמי).

מו ירושלמי בכורים פ"ג ה"ב.
מז עירובין יח, ב.
מח דבהי"א כט, כה.
מט מלכים־א יב, טז. תנחומא בשלח י'.
נ פירוש הרמב"ם, הקדמה לפרק חלק, היסוד השנים עשר.
נא שמות רבה טו, כו.
נב דניאל י', ח.
נג איכה א, יג.
נד דבהי"א ג, כד.
נה תנחומא תולדות יד. וכן הוא בתרגום עה"פ בדברי הימים.
נו דניאל ז, יג.
נז תהלים סו, ה. ראה תנחומא וישב ד.
נח לקו"ת בהר מא, א. וראה **אמונה ומודעות** במאמר 'עיקרי האמונה של פנימיות התורה'.
נט תו"א מגלת אסתר צג, ג; צד, ב; לקומ"א כב; לקומ"ת יב.

פרקי אבות

פרק ג', משנה י"ג

זנב לאריות

רַבִּי מַתְיָא בֶּן חָרָשׁ אוֹמֵר, הֱוֵי מַקְדִּים בִּשְׁלוֹם כָּל אָדָם. וֶהֱוֵי זָנָב לָאֲרָיוֹת, וְאַל תְּהִי רֹאשׁ לַשּׁוּעָלִים.

"מקדים בשלום כל אדם" שייך לתיקון מדת היסוד, מדת "צדיק יסוד עולם" המשפיע שלום לכל (בספר יצירה השלום הוא מתנת היסוד). אמנם שאלת שלום לכל אדם עלולה לכאורה לפגום ביסוד (כשלומית בת דברי שהיתה מדברת עם כולם "שלום עליך"[א] ולבסוף נפגמה) אבל מי שמתוקן במדת היסוד יכול לשאול בשלום כולם לפי גדרי הצניעות (ובנוגע לאשה, עליה להדר ב"כל כבודה בת מלך פנימה", מדת הצניעות במחשבה דבור ומעשה גם יחד).

"והוי זנב לאריות ואל תהי ראש לשועלים" — מתפרש על המלכות, הנקראת "זנב לאריות" בהיותה במקומה בתחום עולם האצילות ומקבלת מהספירות שעליה, ואילו בירידתה לעולמות התחתונים (בי"ע) נקראת "ראש לשועלים".

סוד נשמת רבי מתיא

על רבי מתיא בן חרש מובא מעשה מופלא[ב]: כדי לעמוד בנסיון ולא להכשל בראיה אסורה, הוא סימא לעצמו את עיניו, ולבסוף הבטיח לו הקב"ה שיצר הרע לא ישלוט בו והתרפא. ואמרו המקובלים[ג] כי רבי מתיא בן חרש הוא גלגול פלטי בן ליש. שאול המלך נתן את מיכל בתו לפלטי לאשה, כי סבר שאינה מקודשת לדוד, אך פלטי לא נגע בה עד שחזרה לדוד[ד]. חז"ל הפליגו בשבחו של פלטי (פלטיאל, "שפלטו אל מעברה"), ובכל זאת יש טענה כלפיו שלא היה לו לקבל אותה (שכן "במקום חילול ה' לא חולקים כבוד לרב", לשאול המלך) וכן שנהנה בראיית עיניו בה, ודבר זה נתקן ע"י גלגולו, רבי מתיא בן חרש.

מיכל בת שאול רומזת למדת המלכות. כל אשה היא בחינת מלכות ובפרט מיכל שהיא בת מלך ממש, **מיכל** אותיות **מלכי** (= **יפי**, **י** פעמים **י** של ספירת המלכות). מקומה האמתי של מיכל הוא בבית דוד (שאהבה אותו מאד, דבר המצביע על קשר נשמתה אליו). לדוד שייכת המלכות בעצם (משבט יהודה "גור אריה יהודה"[ה] ולבו "כלב האריה"[ו]) ואצלו מיכל היא "זנב לאריות". אבל כשהיא בבית שאול היא בבחינת "ראש לשועלים" (קשר בין שאול לשועל).

פלטי בן ליש 'נפלט' מעברה בהיותו זנב לאריות (ליש הוא אריה), בכך שחשש לקידושי דוד במיכל ולא בא עליה, כשהוא "מתגבר כארי" על יצרו. אך מצד שני, פלטי היה גם "ראש לשועלים" בכך שלא סרב לגמרי לשאול. בעולם האצילות, בו המלכות היא "זנב לאריות", יש בטול מוחלט לרצון ה', ומי שיש לו 'חוש' בכך אינו חולק כבוד לרב במקום חילול השם. אבל בעולם הבריאה, בו המלכות היא "ראש לשועלים", אין כח לבטל לגמרי את דברי המלך אלא להתגבר כארי מגוף העברה, מכח השרש באצילות, ולכן יש כאן עברה בדקות (שצריך לתקנה ע"י מתיא בן חרש).

נערך ע"י יוסף פלאי, לפי שכינה ביניהם עמ' צא.

א ויקרא רבה לב, ה.

ב ילקו"ש ויחי קסא. תנחומא בובר הוספות לפרשת חקת.

ג גלגולי נשמות לרמ"ע אות מ.

ד סנהדרין יט, ב.

ה בראשית מט, ט.

ו שמואל־ב יז, י.

הסיפור החסידי

רבי מנחם מענדל מרימנוב | והכינו את אשר יביאו

רבי מנחם מענדל טורם מרימנוב, נולד בשנת תק"ה לרבי יוסף חריף מניישטאט ולליבא בת רבי נתן שפירא, נכד המגלה עמוקות. בצעירותו למד אצל הרב דניאל יפה, בהמשך אצל רבי שמלקה מניקלשבורג, בהשפעתו התקרב לחסידות. לאחר פטירת רבו נסע כחסיד אל רבי אלימלך מליז'נסק ונחשב לאחד מממשיכי דרכו העיקריים, ולאחר פטירת ר' אלימלך התמנה כאדמו"ר בפריסטיק. שמו התפרסם על שם רימנוב, מקום מגוריו האחרון – שם נהג בתקיפות כאדמו"ר וכרב, תיקן תקנות רבות ותלמידיו התייראו מפניו. עם זאת, התפרסם גם כבעל מופת המסוגל להשפיע לחסידיו ישועות ורפואות, ובמשך עשרות שנים אמר תורות על פרשת המן, כשהוא ממשיך בכך פרנסה לכלל ישראל. בל"ג בעומר תקע"ה הכין את עצמו, ואמר כי הוא הולך מהעולם ויחזיר טובה למדליק נר לעילוי נשמתו. למחרת, בי"ט באייר תקע"ה, נפטר ונקבר בבית העלמין היהודי בעיירה רימנוב. את מקומו מילא תלמידו רבי צבי הירש מרימנוב.

הרב הצדיק רבי הירש מרימנוב היה נקרא 'רבי הירש משרת', כי מקודם היה משרת בבית רבו וקודמו, הצדיק רבי מענדל מרימנוב. פעם, התראה הצדיק רבי הירש עם אחד מהגדולים שבדורו. שאל הגדול את רבי הירש לפרוש דברי רש"י בברכת כהנים: "כה תברכו את־בני ישראל אמור להם' - אמור, כמו: זכור ושמור".

השיב לו הצדיק: כששימשתי את רבי הצדיק מרימנוב, ארע פעם אחת שכבר הגיע יום החמישי ובבית לא היתה אף פרוטה לצרכי שבת. הרבנית בקשה ממני שאלך להצדיק, ואשאלו מה לעשות. אך כשנכנסתי לחדר הצדיק וראיתי את גודל התעסקותו ודבקותו בעבודת השם, לא מלאני לבי להטרידו וחזרתי לאחורי.

הגיע יום החמישי בערב, והרבנית התחילה להציק לי שאלך סוף סוף להזכיר להצדיק שאין כל מאומה לשבת. הלכתי, ושוב ראיתי שהוא עסוק בתורה ועבודה, ושוב לא יכולתי להפסיקו ולהטרידו. כשהגיע יום הששי בבקר, ובבית עדין אין דגים ולא בשר ולא כלום, נכנסתי שוב לחדר הצדיק, ואז אמר לי מעצמו:

קח את הקדרה שמבשלים בה דגים, תשים לתוכה מים, ותשפוט אותה על האש. וכה תעשה גם בקדירת הבשר ובשאר תבשילי השבת. תמהתי ואמרתי: רבי! מה נבשל באותן הקדרות, הלוא אין דגים ובשר? השיב לי: כתוב בתורה: "והיה ביום הששי והכינו את אשר יביאו". אנחנו מחויבים לעשות ההכנה, והשבת כבר תביא בעצמה מה שצריך.

וכך הוה: לקחנו את הקדרות, שמנו בהן מים, ושפתנו אותן על האש. כעבר זמן מה בא פתאום כפרי אחד, ושאל אם יוכל לשבות אצלנו, כי הוצרך לרגל איזה ענין להיות בעיר בשבת ורצונו לשבת בבית הרבי. והוא הביא עמו כל צרכי שבת ביד רחבה: דגים חיים ובשר ויין וכו'. מובן, שברצון רב קבלנו את האורח לשבת, והיה לנו ענג שבת כראוי.

כך העניין — סיים הצדיק רבי הירש - גם בברכת כהנים: כלום הכהנים בכח עצמם ממשיכים ברכות? הלוא כתוב: "ושמו את שמי על בני ישראל, ואני

נערך ע"י יהודה הס.

אברכם!". אלא שהקדוש ברוך הוא צוה שהכהנים יעשו את כל ההכנות שיש בידם לעשות: יטלו ידיהם, יחלצו נעליהם, יפרשו כפיהם, ויאמרו "יברכך וכו'", ובא אחר כך הקדוש ברוך הוא בעצמו ואומר שעתה "ואני אברכם". (סיפורי חסידים — תורה)

כדי להבין את חשיבות עבודת ההכנה, אודותיה מדברים הצדיקים מרימנוב, נעשה גם אנחנו הכנה: סיפור חסידי נוסף...

מסופר, כי חסידי חב"ד נהגו לשיר בכל התוועדות ניגונים בפני הרבי, ופעם אחת שרו בפני הרבי הרש"ב את אחד הניגונים החשובים בחב"ד. לנגינת החסידים היה מתלווה תמיד 'בעל מנגן' ששימש מעין מנצח על השירה, ובאותה פעם האריך המנצח מאוד מאוד בקטע הראשון של הניגון. הקטע היה כהכנה והקדמה לניגון עצמו, אך המנגן חזר עליו שוב ושוב, וכשהגיע לשאר חלקי הניגון קיצר את משך השירה. הדבר הורגש אצל הנוכחים, וגם הרבי תמה ושאל את המנגן: "מדוע הדגשת כך את ההתחלה, בעוד שיתר הניגון 'הלך' כביכול כלאחר יד?". החסיד, שהבחין כי הרבי אינו מרוצה, שתק.

משלא קיבל הרבי תשובה מהחסיד, התיישב בדעתו עד שהגיע לידי דבקות, וכעבור כמה רגעים אמר בעצמו את התשובה: "טוב עשית, ובאמת עיקר עבודת ה' הוא ההכנה. כשעוברים חוויה, איזו שלא תהיה, צריך לעבור את כל השלבים הבאים אחר כך, כבר בהתחלה. וככל שהאדם עובר בשלב ההכנה שלו את כל השלבים האמורים לבוא, ועמל על ההכנה, אזי כל החוויה עוברת בטבעיות ובקלות".

אכן, הבעל שם טוב התבטא כי ההכנה לעבודה גדולה מהעבודה עצמה. יש מי שנדמה לו כי העבודה הזו איננה קשורה לאנשים כערכנו — ורק צדיקים, בעלי השגה והרגשות עדינות מסוגלים להכנה בעלת משמעות. הלא גם אם אלמד, אתפלל או אטבול במקווה, כמה משמעות וכמה רגש יהיו בכך? אבל האמת שונה לגמרי.

ההכנה נועדה להעביר את האדם תהליך פנימי, שבסופו יעשה את המצווה מתוך אהבה ויראה — מתוך רגש וחיות פנימית. על פי הבעל שם טוב, ראשיתו של כל תהליך פנימי הוא בהכנעה ושפלות, ניגוד מוחלט לחוויית ה'יש' שמצפה האדם לחוש כשהוא מתכונן לדבר חשוב. בעצם, בדומה לסירים הריקים של רבי מנחם מענדל, נצרכת כניעה לעובדה שאכן, הדבר אותו אני מחפש אינו קיים אצלי עדיין. תוך כדי התבוננות שותקת והרגשת החוסר, משתתקים גם כל הרחשים הפנימיים והיצרים "אשר לא לה' המה". רק לאחר שקיימת באדם הרגשת השפלות, מדרגת ה־**חש**, הסיכוי להצלחת הדבר שבא לאחר מכן גדול בהרבה.

רבי צבי הירש, שהיה כהן בעצמו, לומד את סוד ההכנה דווקא מברכת כהנים. ואכן, כהן הוא לשון הכנה, וגם ההכנעה רמוזה כאן: קריאת "כהנים" המזמנת אותם לעלות לדוכן, נאמרת רק לשני כהנים ומעלה — והנה, **כהן כהן = הכנעה**. האות ע, הנכנסת להכנה והופכת אותה להכנעה, מסמלת את העיון, שככלל הוא עיון עמוק בשפלות האדם ורוממות א־ל. כאשר מאריכים בעיון וההכנה כראוי בא המשך התהליך בדרך ממילא, מאת ה' יתברך (וכידוע מאמר חז"ל, כי דוקא "כלי ריקן מחזיק" — אך כאשר מלא בישות עצמו איננו מחזיק כלום).

כידוע לבאים בשערי תורת הבעל שם טוב, לאחר ההכנעה באים שלבי ההבדלה וההמתקה. מהם השלבים הללו על פי דברינו כאן?

במספר מקומות אומר הבעל שם טוב, כי עיקר הגילוי של פעולת המצווה, בעולם ובנפש, הוא לאחר עשייתה (בדומה ל"פי שניים ברוחך" לו זכה אלישע רק לאחר הסתלקות אליהו). זהו אם כן השלב הסופי, בו מורגשת מתיקות המצווה. ההבדלה, הקודמת להמתקה זו, היא האין שבין ההכנה־הכנעה להמתקה שבמילוי ה' את הסיר בכל טוב — הביטול האמתי שבין הנחת הסיר לקבלת אור ה' — בהבדלה איני עושה כלום, "כי ממך הכל", גם לא מניח את הסיר. עלינו מוטל "להניח את הסיר הריק" ולהסכים לחוש את הריקנות שבנו, מתוך כך

המשך בעמ' 31 <<<

מענות ותשובות

שו"ת עם הרב

קשה לי 'לשווק' את התורה

הרב מדבר הרבה על השליחות של הפצת אור תורת האמת לכל באי עולם. אני מאמין מאד בתורה, ברוך ה', אבל בשנים האחרונות החויה שלי בלימוד התורה איננה של "תורה אור", אלא אוסף של שאלות קיומיות – אני מרגיש שכדי לממש את האור שגלום בתורה כ"תורת חיים", לפרט ולכלל, צריכים עוד הרבה עבודה. ממילא, קשה לי להציג לאנשים את התורה כתשובות לכל השאלות שלהם. האם מהמקום הנפשי הזה יש אפשרות לעסוק בשליחות של הפצת תורה וקירוב אנשים לאור ולאמת, או שעדיף שאעסוק בעולמות של חולין?

מענה:

אמנם התורה וה' "כולא חד", אך בפשטות (וכן באמת) התורה היא בסה"כ ת"פ [=תחת פיקודו] של ה', ופעמים רבות, בפרט בדורנו, דור של "עקבתא דמשיחא" (דור שעלינו לעקוב אחר עקבותיו של משיח, לגלות את העקבות שלו בכל מה שקורה, אצלנו, גם בנוגע לכלל וגם בנוגע לפרט), הת"פ עלול להסתיר על המפקד העליון, ה' נותן התורה שכולו אור וטוב (לכולם). הסתרה זו, של התורה עצמה, היינו המקור לכל הספקות והבלבולים.

ולכן: עיקר ההפצה, אור לגוים (וגם ליהודים) צ"ל הפצת אור ה' נטו, היינו גילוי השגחה פרטית בכל עניני המציאות כפי שהיא, בחולין דוקא, כלומר לפקוח את העינים ולראות שיש **אלהים** (בגי' **הטבע**) בעולם, שהוא "נור**א** עלי**ל**ה **על בני אדם**" (ס"ת **אלהים** כנודע). כל חקירת המציאות והתפכחות למתרחש, על הכל להיות מכוון לכך וזה מה שיפעל שינוי לטובה בעולמנו אנו.

כל מאמר שאתה כותב צריך לגלות עוד פן של השגחת הבורא (בכלל, טוב לקרוא לה' הבורא, כנהוג אצל חסידים באידיש), גם בדברים טובים שקורים במציאות וגם להיפך, כמבואר בפרק כו בתניא ובאגה"ק יא עיי"ש. הסדר הוא שמגילוי השגחה פרטית באים להאמין בתורה, גם בדברים ש"לית כל מוחא סביל דא" (במובן הפשוט, שקשה לסבול ולעכל אותם). מומלץ שתלמד היטב את השיעור 'להיות אמתי עם ה'' שהתפרסם בגליון פרשת יתרו דהאי שתא.

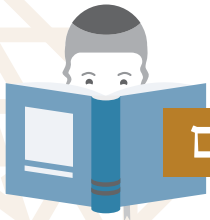
יהודים פשוטים של הבעש"ט בימינו

תמיד מדברים על זה שמעיקרי החסידות זה לאהוב ולייקר את היהודים הפשוטים, ומכך לומדים לכאורה לאהוב את החילונים של ימינו. אלא שכשאני קורא על היהודים הפשוטים בסיפורי הבעש"ט, זה נשמע לי שמדובר על יהודים מלאי אמונה ויראת שמים שקוראים תהילים בבכי. ואילו היהודים של היום נראים מאד רחוקים מזה בלי הרבה יראת שמים ורבים מהם טוענים שהם לא מאמינים בכלום. איך צריך להתייחס אליהם? איפה רואים את הנקודה הטהורה בהם?

מענה:

ירידת הדורות... כמו שאנו לא במדרגה של הבעש"ט, כך גם 'היהודים הפשוטים' שלנו הם לא במדרגת היהודים הפשוטים של הבעש"ט. אכן דווקא משום כך עלינו להתעורר ברחמנות גדולה עד אין קץ, כמבואר בתניא פרק מה על הפסוק "ליעקב אשר פדה את אברהם".

ו

אָנֹכִי וְהַיְלָדִים

הַפָּדוּר לְיַלְדֵי יִשְׂרָאֵל

סְפִירַת הָעֹמֶר

שָׁלוֹם יְלָדִים!

אֶתְמוֹל חָגַגְנוּ אֶת הִלּוּלַת רַבִּי שִׁמְעוֹן וּבְעֶצֶם אָנוּ כְּבָר עוֹמְדִים לִקְרַאת סִיּוּם הַשָּׁבוּעַ הַחֲמִישִׁי שֶׁל הַסְּפִירָה. יוֹם אַחֲרֵי יוֹם אָנוּ סוֹפְרִים וּמִתְקַדְּמִים — "הַיּוֹם יוֹם אֶחָד... הַיּוֹם שְׁנֵים עָשָׂר יוֹם שֶׁהֵם... לָעֹמֶר..." — וְכָעֵת נוֹתְרוּ לָנוּ שְׁבוּעַיִם בִּלְבַד לַהַגָּעָה אֶל הַיַּעַד — מַתַּן תּוֹרָה!

הַדֶּרֶךְ שֶׁאֲנַחְנוּ עוֹשִׂים בְּיָמִים אֵלּוּ, בֵּין פֶּסַח לְשָׁבוּעוֹת, הִיא בְּעֶצֶם מַסְלוּל הִתְבַּגְּרוּת מָהִיר. בְּמַסָּע מִזְרָז שֶׁל חֲמִישִׁים יוֹם אָנוּ הוֹפְכִים מִתִּינוֹק, הַנִּזְקָק לְטִפּוּלָהּ הַמָּסוּר שֶׁל אִמּוֹ, לְאָדָם בּוֹגֵר וְעַצְמָאִי שֶׁמְּסֻגָּל לָקַחַת אַחְרָיוּת לְמַעֲשָׂיו.

לְמָה הַכַּוָּנָה?

לְפָקְחִים עֵינַיִם לַשָּׁמַיִם

תִּשְׁמְעוּ סִפּוּר, שֶׁלִּי הוּא נָתַן הַרְבֵּה חֹמֶר לְמַחֲשָׁבָה: בְּעִצּוּמָם שֶׁל רִקּוּדֵי שִׂמְחַת תּוֹרָה הַסּוֹעֲרִים נֶעֱמַד הַגַּבַּאי הַזָּקֵן עַל בִּימַת בֵּית הַכְּנֶסֶת, מֹלֶא אֶת חָפְנָיו בְּכַמּוּת נִכְבָּדָה שֶׁל סָכָרִיּוֹת וְזָרַק אוֹתָן לַאֲוִיר. לָמָּה לֹא? שֶׁשִּׂמְחַת הַתּוֹרָה וְהַמְּתִיקוּת שֶׁלָּהּ יַגִּיעוּ גַּם לַיְלָדִים. הַגַּבַּאי חָזַר עַל מַעֲשָׂיו שׁוּב וָשׁוּב, וְהַשְׁמוּעָה פָּשְׁטָה לָהּ אֵצֶל הַיְלָדִים בִּמְהִירוּת. מִכָּל רַחֲבֵי בֵּית הַכְּנֶסֶת נִדְחֲפוּ יְלָדִים בְּלַהַט כְּדֵי לֶאֱסֹף מִן הַשָּׁלָל. מַכִּירִים אֶת הַתּוֹפָעָה? כָּל אֵזוֹר בּוֹ נוֹחֶת הַמַּטָּח הוֹפֵךְ מִיָּד לִשְׂדֵה קְרָב, מִמֶּנּוּ יוֹצְאִים הַ'מְנַצְּחִים' הַצּוֹהֲלִים בְּיָדַיִם עֲמוּסוֹת וְהַ'מַּפְסִידִים' בְּיָדַיִם רֵיקוֹת, וְלִפְעָמִים גַּם בְּבֶכִי. "שַׁמְתִּי לֵב", מְסַפֵּר לִי אוֹתוֹ אָדָם, "שֶׁלַּמְרוֹת שֶׁהַמַּעֲשֶׂה נִשְׁנָה שׁוּב וָשׁוּב — מַשֶּׁהוּ אֶחָד לֹא רָאִיתִי שֶׁקָּרָה. עֵינֵיהֶם שֶׁל הַיְלָדִים מְמֻקָּדוֹת בָּרִצְפָּה בְּמַאֲמָץ לִבְלֹשׁ וּלְאַתֵּר עוֹד מַמְתָּק נִדָּח, אֲבָל מִשּׁוּם־מָה אַף אֶחָד לֹא מֵרִים אוֹתָן לְמַעְלָה, לְכִוּונוֹ שֶׁל הַזָּקֵן, כְּדֵי לוֹמַר תּוֹדָה...".

מָה לָמַדְתִּי מֵהַסִּפּוּר הַזֶּה? שֶׁהַהִתְנַהֲגוּת שֶׁלָּנוּ יְכוֹלָה לִהְיוֹת לִפְעָמִים מְאוֹד אָנוֹכִית. לְמַעַן הָאֱמֶת כָּךְ הוּא הַטֶּבַע הָרִאשׁוֹנִי שֶׁלָּנוּ. כְּלוֹמַר, כָּךְ נִרְאֶה אִם לֹא נַעֲשֶׂה מַאֲמָץ מִצִּדֵּנוּ

לע"נ חיה שרה בת ר' משה ע"ה נכתב ע"י הרב שילה אופן.

לְהִשְׁתַּנּוֹת. אָנוּ מְסֻגָּלִים לִהְיוֹת מְרֻכָּזִים מְאוֹד בְּמָה שֶׁאָנוּ רוֹצִים, לִהְיוֹת בְּטוּחִים שֶׁאָנוּ מֻכְרָחִים לְהַשִּׂיג אֶת אוֹתוֹ הַדָּבָר שֶׁחָשׁוּב לָנוּ, אֲבָל שׁוֹכְחִים לְהָרִים אֶת הָעֵינַיִם אֶל הַשָּׁמַיִם. הֲרֵי מִישֶׁהוּ שָׁם מִלְמַעְלָה זוֹרֵק אֵלֵינוּ אֶת הַסֻּכָּרִיּוֹת... אַגַּב, אֲגַלֶּה לָכֶם סוֹד: זוֹ לֹא תּוֹפָעָה שֶׁשַּׂיֶּכֶת רַק לִילָדִים...

מוֹתָר לָכֶם אַן בַּהֶמָה

אֶל תִּבָּהֲלוּ מֵהַהַשְׁוָאָה, אֲבָל אֲנִי הוֹלֵךְ לָתֵת דֻּגְמָה קְצָת יוֹתֵר חֲרִיפָה. מַכִּירִים מִי עוֹד מִסְתַּכֵּל בְּעִקָּר לְכִוּוּן הַקַּרְקַע בְּמַטָּרָה לְאַתֵּר וּלְחַפֵּשׂ דְּבַר־מָה לֶאֱכֹל? בְּהֵמָה... הַפָּרָה רוֹעָה בַּשָּׂדֶה כְּשֶׁרֹּאשָׁהּ שָׁמוּט כְּלַפֵּי מַטָּה, וּטְוַח הַהִתְעַנְיְנוּת שֶׁלָּהּ מִסְתַּכֵּם בְּאִתּוּר מְנַת הָעֵשֶׂב הַבָּאָה בַּתּוֹר לְלְעִיסָה. לֹא לְחִנָּם בָּרָא ה' אֶת מִבְנֶה גּוּפָהּ כָּךְ שֶׁהָרֹאשׁ, הַבֶּטֶן וְהַזָּנָב שֶׁלָּהּ נִמְצָאִים בְּדִיּוּק עַל אוֹתוֹ קַו גֹּבַהּ. הַאִם זֶה אוֹמֵר שֶׁלְּבַעֲלֵי חַיִּים אֵין שֵׂכֶל? לֹא בָּטוּחַ שֶׁזּוֹ הַהַגְדָּרָה. אֶפְשָׁר לִרְאוֹת הַרְבֵּה חָכְמָה אֵצֶל בַּעֲלֵי חַיִּים, אֲבָל זֶהוּ שֵׂכֶל שֶׁל בְּהֵמָה, שֵׂכֶל בְּגֹבַהּ הָאֹכֶל...

גַּם לְמוֹשִׁי, אָחִי הַקָּטָן, יֵשׁ הַרְבֵּה שֵׂכֶל. כְּמוֹ כָּל יֶלֶד גַּם הוּא 'מָכוּר' לְמַמְתַּקִּים, וְאִמָּא מַמָּשׁ לֹא אוֹהֶבֶת אֶת זֶה. לֹא בָּרִיא, הוֹרֵס אֶת הַשִּׁנַּיִם, אַתֶּם מַכִּירִים... זוֹ הַסִּבָּה שֶׁאִמָּא מַחְבִּיאָה אוֹתָם הֵיטֵב בַּאֲרוֹן הַמִּטְבָּח לְמַעְלָה, הַרְחֵק מֵעֵינָיו הַמְסֻקְרָנוֹת וּמִיָּדָיו הָאֲרֻכּוֹת. וּמָה לְדַעְתְּכֶם קָרָה כְּשֶׁאִמָּא יָצְאָה לְקָנְיוֹת? הַמִּמְצָאִים הַבָּאִים יָעִידוּ: דֶּלֶת הָאָרוֹן נִמְצְאָה פְּתוּחָה, לְיַד הַשַּׁיִשׁ נִצָּב שֻׁלְחָן הַמִּשְׁחָקִים הַנָּמוּךְ שֶׁנִּגְרָר מֵחַדַּר הַיְלָדִים, מֵעָלָיו מֻנָּח כִּסֵּא הַיִּשִׁיבָה שֶׁנִּלְקַח מֵהַסָּלוֹן, מֵעָלָיו הַשְׁרַפְרַף שֶׁל בֶּרֶז הַנְּטִילָה, וּמוֹשִׁי הַקָּטָן יוֹשֵׁב לוֹ עַל הָרִצְפָּה וּמְלַקֵּק לַהֲנָאָתוֹ מֵהַשֶּׁלֶל... נוּ, אָז לְדַעְתְּכֶם יֵשׁ לוֹ שֵׂכֶל לַקָּטַנְצ'יק אוֹ לֹא? אָכֵן, יֵשׁ פֹּה הַרְבֵּה תְּחִכּוּם, אֲבָל בְּגֹבַהּ שֶׁל מַמְתָּק...

לְפִתְעוֹן מִפְּמַלְיָה

אָז מָה אֲנִי מְנַסֶּה לוֹמַר לָכֶם? שֶׁיְּלָדִים דּוֹמִים לִבְהֵמוֹת? לֹא בְּדִיּוּק. אָדָם, וְלֹא מְשֻׁנֶּה בְּאֵיזֶה גִּיל הוּא, בּוֹלֵט בַּשֹּׁנִי שֶׁלּוֹ מִבְּהֵמָה. אָדָם מְסֻגָּל לְהַפְסִיק לִהְיוֹת שָׁקוּעַ וּלְהָרִים עֵינַיִם לְמַעְלָה! רֹאשׁוֹ שֶׁל הָאָדָם עוֹמֵד מֵעַל לִשְׁאָר הָאֵבָרִים שֶׁלּוֹ וּמַבִּיט בָּהֶם מִגֹּבַהּ. אָז נָכוֹן, הַיְלָדִים בְּבֵית הַבֶּנֶסֶת בְּשִׁמְחַת תּוֹרָה הָיוּ רְכוּנִים כְּלַפֵּי מַטָּה, אֲבָל אוֹתוֹ אִישׁ, מִמֶּנּוּ שָׁמַעְתִּי אֶת הַסִּפּוּר הַזֶּה, עָמַד מִלְמַעְלָה. הוּא הִתְבּוֹנֵן בַּהִתְרַחֲשׁוּת וְצָפָה בָּהּ מֵהַצַּד, וּמִשּׁוּם כָּךְ הוּא יָכוֹל הָיָה לְהַרְגִּישׁ בְּחֹסֶר הַהִגָּיוֹן שֶׁיֵּשׁ בְּהִתְנַהֲגוּת הַיְלָדִים. אֲנִי מַנִּיחַ שֶׁגַּם אַתֶּם מִזְדַּהִים אִתּוֹ, וְזֶה סִימָן שֶׁלְּכָלָנוּ יֵשׁ רֹאשׁ מֵעַל הַכְּתֵפַיִם.

אַדְמוֹ"ר הַזָּקֵן מְלַמֵּד אוֹתָנוּ שֶׁלְּכָל יְהוּדִי יֵשׁ שְׁתֵּי נְפָשׁוֹת — נֶפֶשׁ אֱלֹקִית וְנֶפֶשׁ בַּהֲמִית. בְּהֵמָה הִיא בְּהֵמָה, עִם שֵׂכֶל שֶׁל בְּהֵמָה, בְּגֹבַהּ הַדֶּשֶׁא, וְכָךְ בְּדִיּוּק מִתְנַהֶגֶת הַנֶּפֶשׁ הַבַּהֲמִית שֶׁלָּנוּ. אַתֶּם

יוֹדְעִים מַהוּ שְׁמָהּ הַנּוֹסָף שֶׁל אוֹתָהּ נֶפֶשׁ בַּהֲמִית? נֶפֶשׁ הַטִּבְעִית. זֶהוּ פְּשׁוּט הַטֶּבַע עִמּוֹ נוֹלַדְנוּ — לַחֲשֹׁב עַל עַצְמֵנוּ וְלִדְאֹג לְעַצְמֵנוּ. עַל מָה חוֹשֵׁב לְדַעְתְּכֶם הַתִּינוֹק שֶׁהֶרְגַע נוֹלַד? הוּא לֹא מַכִּיר אַף אֶחָד וְגַם לֹא מְעַנְיֵן אוֹתוֹ שׁוּם דָּבָר. הוּא מְכֻנָּס בְּתוֹךְ עַצְמוֹ בַּעֲצִימַת עֵינַיִם, אוֹתָן יִפְתַּח רַק לְמַטָּרוֹת מְיֻחָדוֹת כְּמוֹ אֹכֶל...

אַתָּה פְּקֵדְתָּ לְאַהֲבָה אֶת

עוֹד זוֹכְרִים אֶת יְצִיאַת מִצְרַיִם? הַמַּצּוֹת שֶׁאָכַלְנוּ בְּחַג הַפֶּסַח מְבַטְּאוֹת אֶת הָאֱמוּנָה הַחֲזָקָה שֶׁלָּנוּ בַּה'. אֱמוּנָה הִיא הַקֶּשֶׁר שֶׁלִּי עִם ה' גַּם לְלֹא שֵׂכֶל וּלְלֹא הֶבְנָה, וְזֶה בְּהֶחְלֵט מָה שֶׁהָיָה לָנוּ בְּמִצְרַיִם. זוֹ גַּם הַסִּבָּה שֶׁלֹּא נָתַנּוּ לַמַּצּוֹת לְהִתְנַפֵּחַ וּלְקַבֵּל טַעַם. הָלְכְנוּ אַחֲרֵי ה' "בְּאֶרֶץ לֹא זְרוּעָה" בֶּאֱמוּנָה תְּמִימָה.

מַהוּ הַקָּרְבָּן שֶׁאָנוּ מַקְרִיבִים מִיָּד לְאַחַר הַחַג הָרִאשׁוֹן? קָרְבַּן הָעֹמֶר. אֶת הַמִּנְחָה הַנִּלְוֵית לַקָּרְבָּן אָנוּ מְבִיאִים מִשְּׂעוֹרִים. שְׂעוֹרָה הִיא **מַאֲכָלָהּ שֶׁל הַבְּהֵמָה**, שֶׁכֵּן הָאָדָם מַעֲדִיף אֶת טַעְמוֹ הַמְּעֻדָּן שֶׁל מַאֲפֵה הַחִטָּה. מָתַי אָנוּ מְבִיאִים קָרְבָּן שֶׁיֵּשׁ בּוֹ דַּוְקָא מַאֲפֵה חִטָּה? הָאֱמֶת הִיא שֶׁרֹב הַמִּנְחוֹת שֶׁמְּבִיאִים לַמִּקְדָּשׁ עֲשׂוּיוֹת מִקֶּמַח חִטָּה, אֲבָל בְּחַג הַשָּׁבוּעוֹת יֵשׁ מַשֶּׁהוּ יוֹצֵא מֵהַכְּלָל: מְבִיאִים אֶת שְׁתֵּי הַלֶּחֶם שֶׁאֲפוּיוֹת חָמֵץ. הֶחָמֵץ הַנָּפוּחַ וְהַטָּעִים הוּא **מַאֲכַל אָדָם**, וְהוּא מְבַטֵּא אֶת הַקֶּשֶׁר שֶׁלִּי עִם ה' כְּשֶׁיֵּשׁ בּוֹ שֵׂכֶל וְהֶבְנָה, טַעַם וְדַעַת.

מֵהֵיכָן 'צָמַח' אֶצְלֵנוּ הַשֵּׂכֶל? מָה מְאַפְשֵׁר לָנוּ לַעֲבֹר מֵהַקְרָבַת מַאֲכַל בְּהֵמָה לְהַקְרָבַת מַאֲכַל אָדָם? כַּנִּרְאֶה שֶׁשִּׁפְּירַת הָעֹמֶר וְהַיָּמִים שֶׁבֵּין פֶּסַח לַעֲצֶרֶת גָּרְמוּ לָנוּ לְהִתְבַּגֵּר, לְקַבֵּל שֵׂכֶל. בְּשִׁבְעַת הַשָּׁבוּעוֹת שֶׁל הַסְּפִירָה אָנוּ עֲסוּקִים בְּתִקּוּן הַמִּדּוֹת שֶׁלָּנוּ, שֶׁנִּהְיֶה בְּנֵי אָדָם. כָּעֵת, עַל גַּבֵּי הָאֱמוּנָה הַחֲזָקָה שֶׁלָּנוּ בַּה' וְעִם מִדּוֹת עֲדִינוֹת יוֹתֵר, מַתְחִיל לִצְמֹחַ לוֹ הָ'אָדָם' שֶׁבְּתוֹכֵנוּ.

נוּ, אָז אִם כְּבָר הִתְבַּגַּרְנוּ וְיֵשׁ לָנוּ שֵׂכֶל — מָה אֶפְשָׁר לְלַמֵּד אוֹתָנוּ? בָּרוּר, תּוֹרַת ה' תְּמִימָה!

שֶׁנִּזְכֶּה לְהִתְבַּגֵּר וּלְהִתְכּוֹנֵן כָּרָאוּי לְמַתַּן תּוֹרָה!

שַׁבָּת שָׁלוֹם וּמְבֹרָךְ! ק"י

המשך מעמ' 27 <<<

להגיע לנקודת האין בביטול אמתי ואז ימלא אותה ה' בכל טוב.

רמזים: "והכינו את אשר יביאו" (נאמר על המן ביום ששי) "לכבוד שבת קדש" (**והכינו** — אין עוד והכינו בתורה = 97, **זמן** = **מהיטבאל**, יחוד **מה"בן**, מהות ומציאות כנודע — בספור הזה המהות, של שבת, נעשית מציאות בפועל. **בשר ודגים וכל מטעמים לכבוד שבת קדש** — (מספר מילים 7, מספר אותיות 28 — כמו בפסוק הראשון בתורה), בגי' 1998 = 37 פע' 54. **שבת** = 13 פע' 54, 37 הוא המספר הראשוני ה13. חוץ מהמלה **שבת** (המלה הששית במשפט הנ"ל) שאר המילים עולות 1296 = **לו** ברבוע, **ו** בחזקת **ד** וכו' כנודע. אמ"ת = 500 = **פרו ורבו** בשבת. רוס"ת = 1498 = 7 פע' **רוח** וד"ל.

(ע"פ 'אוצר הנפש' ח"ג, והשלמה מרשימת הרב)

געגועים־נענועים־שעשועים. השלישיה הזו, שנשמעת כמו משחק לשוני גרידא, מבטאת תהליך פנימי עמוק: בתחלה ישנה בלב 'נקודה' של **געגועים** אל היעד. מתוך כך, מתחילים **נענועים** — תנועה אל היעד המבוקש (כשה'נקודה' הופכת ל'קו' הנמתח לכיוון הרצוי). כשמגיעים אל היעד הנכסף זוכים ל**שעשועים** של מימוש הכיסופים, מפגש פורה עם היעד והתיישבות בו כ"ארץ טובה ורחבה" (בה עוברים מ'קו' שברירי וחד־ממדי ל'שטח' שלם ומיושב).

את התהליך הזה ניתן להגדיר גם בשלישיות מושגים נוספות, מוכרות יותר, דוגמת נקודה־קו־שטח (שהוזכרו), הכנעה־הבדלה־המתקה ועוד. אבל השימוש במונחים הללו נותן עומק חדש להבנת התהליך ומוסיף לו נופך רגשי משמעותי. את התהליך ניתן לזהות ולממש בהקשר שונים — בחיפוש השליחות האישית של האדם, בתהליכים שונים במעגל השנה, בתהליך שיבת־ציון של עם ישראל כולו וגם כסדר־עבודה בקיום כל מצוה.

שיעורי הגליון השבוע מתמקדים בדרכו של האדם אל שליחותו המיוחדת — על ידי שאלות מנחות ובתהליך התבגרות פנימית ביחס לשליחות. הרב גינזבורג, כדרכו בקדש, משתמש במודל קבלי־חסידי כדי להסביר את הדברים, ו'על הדרך' מדגים מגוון רחב של שימושים במודל, שמעשירים את ההסברה, מעמיקים את ההתבוננות ונותנים נקודות־עבודה רבות.

מעוניין להפיץ את עלון נפלאות במקום מגורייך?
שלח דוא"ל ל: itiel@pnimi.org.il או התקשר 052־4295164

רוצה להצטרף לתפוצת המייל שלנו ולקבל את כל ההודעות והשיעורים?
שלח דוא"ל: itiel@pnimi.org.il
רוצה לשמוע את שיעורי וניגוני הרב? התקשר לפנימי־פון:
079־9211452 או 02־5434297 – המספר פתוח לניידים כשרים